

РУСКИ И ПРОРУСКИ ДЕЗИНФОРМАЦИИ ВО СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

АНАЛИЗА НА ПРОПАГАНДНИ НАРАТИВИ И
СТУДИИ НА СЛУЧАЈ

**РУСКИ И ПРОРУСКИ ДЕЗИНФОРМАЦИИ
ВО СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА**

**АНАЛИЗА НА ПРОПАГАНДНИ НАРАТИВИ И
СТУДИИ НА СЛУЧАЈ**

Електронска публикација:
**РУСКИ И ПРОРУСКИ ДЕЗИНФОРМАЦИИ ВО
СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА**
**АНАЛИЗА НА ПРОПАГАНДНИ НАРАТИВИ И СТУДИИ
НА СЛУЧАЈ**

Издавач:

Институт за медиуми и аналитика ИМА Скопје

Автор:

Жарко Трајаноски

Уредник:

Петрит Сарачини

Дизајн:

Јане Стефанов

Скопје, јануари 2023

Оваа електронска публикација е продуцирана со поддршка на Европскиот фонд за демократија (ЕФД). Нејзините содржини не го одразуваат официјалното мислење на ЕФД. Одговорноста за информациите и ставовите изразени во оваа публикација е целосно на авторот(ите).“

СОДРЖИНА

КУС ОСВРТ НА ПРОРУСКИТЕ НАРАТИВИ СО ДЕЗИНФОРМАЦИИ ВО МАКЕДОНИЈА 2015-2021	7
1) Дезинформацискиот наратив за „пуч“ - теории на заговор за државен удар во соработка со „странски служби“	7
2) Теориите на заговор за „голема Албанија“ и поделба на Македонија	7
3) Теориите на заговор за „украинско сценарио“, „обоена револуција“ и „македонски Мајдан“	8
4) Кампањата против „Тиранската платформа“ на граѓанското движење „За заедничка Македонија“	9
5) Кампањите со дезинформации за „Договорот од Преспа“ и референдумот во 2018	10
6) Проруските кампањи со дезинформации против бегалци и мигранти	11
7) Кампањите за воено-неутрална Македонија	11
8) Медиумско-политичките кампањи за Евроазиска унија во Македонија (ЕАЕУ)	12
9) Руската панславистичка и православна пропаганда „Една вера, еден јазик“	13
10) Проруски пропагандни наративи во контекст на КОВИД - пандемијата	14
11) Проруски наративи за подривање на Пописот на населението	15
ПРОРУСКИТЕ ПРОПАГАНДНИ НАРАТИВИ ВО МАКЕДОНИЈА ПО РУСКАТА ИНВАЗИЈА НА УКРАИНА 2022	16
1) Обиди за воскреснување на „неутралноста“	16
2) Наративи за „евроазиската“ алтернатива	17
3) Наративите за „специјална воена операција“, денацификација, и демилитаризација на Украина	18
4) Демонизација на „Западот“: наративите за „десатанизација“ и „дешејтанализација“	19
5) Панславистичкиот империјализам и злоупотреба на православието.....	20
6) Молотови коктели против „Францускиот предлог“	20
7) Дезинформации за доставената воена помош на Украина	22
8) Наративите на Кремљ за „русофобија“ и „антируска хистерија“	22
9) Наративи за биолошки лаборатории во Украина.....	23

10) Други руски и проруски дезинформациски наративи	24
---	----

ЕМИСИЈА „ПОЛИГРАФ“: СТУДИИ НА СЛУЧАИ НА РУСКИ ДЕЗИНФОРМАЦИИ

1) Како руската пропаганда шири дезинформации за западните демократии	25
2. Дезинформации за резултатите од наводните референдуми во Украина	25
3) Дезинформации за украинскиот јазик	26
4) Дезинформации за уништени тенкови	27
5) Дезинформациски наративи за „десатанизација“ и „дешејтанализација“ на Украина	28
6) Дезинформации за Косово и несоодветни паралели со Украина	29
7) Дезинформации против Холивуд и Западот	29
7) Дезинформации за украинска окупација на Херсон	30
8) Дезинформации на портпаролот на Путин, Дмитри Песков: Русија не сака промена на „режимот“ во Киев и не заговара употреба на нуклеарно оружје	31
9) Руски дезинформации дека Русија не напаѓала цивили и цивилни објекти во Украина	32
10) Руски напад со дезинформации врз Зеленски, откако беше прогласен за личност на годината од магазинот „Тајм“	33
11) Дезинформации за кризата во Косово	33
12) Дезинформација дека Русија никогаш не нападнала никого	34
13) Дезинформациски напад на Руската амбасада врз претседавачот на ОБСЕ Бујар Османи	35
14) Дезинформации за Советот на Европа и ЕУ	36

РУСКИ И ПРОРУСКИ ДЕЗИНФОРМАЦИИ ВО СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

АНАЛИЗА НА ПРОПАГАНДНИ НАРАТИВИ И СТУДИИ НА СЛУЧАЈ

*Жарко Трајаноски,
истражувач во Институт за медиуми и аналитика ИМА - Скопје*

Блокадата на Грција за приемот на Македонија во НАТО во 2008 година и овозможи на Русија да го засили своето влијание во Македонија, вклучително и со „разузнавачко-пропагандно делување преку организирано пласирање на информации и дезинформации“.¹ Руските кампањи со дезинформации во земјата, неретко се перципираа како дел од регионалното пропагандно руско влијание на Балканот, кое имаше за цел да го запре проширувањето на НАТО.²

Може да се каже дека руското пропагандно дејствување во Македонија излезе од сенка по разгорувањето на политичката криза во почетокот на 2015 година. Кампањите со дезинформации против Западот, оцрнуван како загрозувач на унитарноста и стабилноста на Македонија, беа со години ширени пред зачленувањето на земјата во НАТО, најмногу за време на македонската политичка криза 2015-2017, за време на Договорот од Преспа и референдумот во 2018, како и за време на уставните измени.³

Руската пропаганда со дезинформации не запре ни по зачленувањето на Република Северна Македонија во НАТО. Блокирањето на почетокот на долгоочекуваните преговори со ЕУ, прво од страна на Франција во 2019, а потоа и од страна на Бугарија во 2020 година, и овозможи на руската пропаганда нов комуникациски пробив во Северна Македонија. За тоа придонесоа драстичното намалување на довербата во ЕУ, чие влијание на Балканот забележително се намали за време на КОВИД-пандемијата, но и проруските кампањи со дезинформации и теории на заговори во врска со вакцинацијата и мерките против пандемијата.

По воената инвазија на Руската федерација во Украина во 2022, забележливо е уште позасилено влијание на руската пропагандна мрежа во земјата, како и на Балканот, што беше констатирано и од највисоки политички претставници од Северна Македонија.⁴

1 Видете [Leaked Documents Show Russian, Serbian Attempts to Meddle in Macedonia](#), OCCRP, 4.06.2017, „Тенденции и правци на делување на Руската разузнавачка служба во РМакедонија, аналитичка информација“ на УБК, стр. 5.

2 Видете [Leaked Documents Show Russian, Serbian Attempts to Meddle in Macedonia](#), OCCRP, 4.06.2017.

3 Видете Жарко Трајаноски, „Руската пропаганда во Македонија во 2018: „Единствена Македонија“ како „пионче“ на „Единствена Русија“, Вистиномер, 05.04.2022, „Руската пропаганда со дезинформации во Македонија пред референдумот во 2018“, Вистиномер, 12.04.2022, „Руската пропаганда во Македонија по референдумот до зачленувањето во НАТО“, Вистиномер, 20.04.2022.

4 На пример, на прашање да ги искоментира изјавите на министерот за надворешни работи на Руската Федерација Сергеј Лавров, претседателот Пендаровски укажа: „Тоа се провокативни изјави кои се даваат со

Руските дезинформациски наративи повторно беа синхронизирани со наративите на локалните политички актери за време на политичките протести по прифаќањето на „францускиот предлог“;⁵ кој овозможи отстранување на бугарското вето за почетокот на преговорите за членство на земјата во ЕУ.

Условот што го доби Република Северна Македонија по започнување на преговорите со ЕУ – уставни измени за кое е потребно двотретинско мнозинство – ѝ овозможува на руската пропаганда повторно да се мобилизира и да шири дезинформации и теории на заговори во Северна Македонија. Речиси истите пропагандни мрежи, канали на комуникација и дезинформациски наративи за загрозеност на македонскиот идентитет, јазик и народ, кои беа користени во 2018 година за време на Договорот од Преспа и референдумот, се активни и во 2022 и 2023 година.

Целта на руското пропагандно влијание во Македонија не е само сееење на конфузија, туку спречување на продолжувањето на преговорите со ЕУ, натамошно поткопување на довербата во ЕУ, НАТО, Западот, и демократските институции, како и засилување на руското влијание во Северна Македонија.

одредена цел. Сите државни институции знаат дека Русија се меша во нашите внатрешни работи. Последен пат со интензивно учество преку свои луѓе, свои политички субјекти, свои инсталации“, [„Македонците се гледаат преку нишан, национално помирување е невозможно!“](#), Фокус, 27.07.2022.

⁵ Видете Жарко Трајаноски, „Дезинформации, медиумски манипулации и теории на заговор за „францускиот предлог““, во [„Францускиот предлог“: говор на омраза, дезинформации, медиумски манипулации - медиумски анализи“](#), Институт за медиуми и аналитика ИМА Скопје, 2022.

Кус осврт на проруските наративи со дезинформации во Македонија 2015-2021

Од 2015 година досега, можат да се детектираат повеќе дезинформациски наративи, кои беа дисеминирани од руски и проруски пропагандни канали.

1) Дезинформацискиот наратив за „пуч“ - теории на заговор за државен удар во соработка со „странски служби“

Дезинформацискиот наратив за „пуч“ беше пласиран во почетокот на 2015 година директно од премиерот Груевски, а веднаш беше поддржан од страна на Русија. Тогаш, Кремљ и [Спутник](#) отворено ја поддржаа владата на Груевски и нејзините пропагандни наративи за спречен обид за „државен удар“ од лидерството на опозициската партија СДСМ, во соработка со „странски служби“.⁶

Во кампањата за оцрнување на претседателот на СДСМ, Зоран Заев како „пучист“, кој добил снимени материјали од странски служби, учествуваа и проруски пропагандисти и [руски пропагандни канали](#). Руските пропагандисти ги обвинуваа претставниците на САД за „пуч во Македонија во стил на Киев“, тврдејќи дека „бомбите на Заев“ му биле дадени од ЦИА.⁷ И [македонски провладини медиуми](#) ги ширеа дезинформациските наративи од проруски аналитичари за дестабилизирање и уривање на Македонија од страна на македонската опозиција, во соработка со странски разузнавачки агенции.⁸

2) Теориите на заговор за „голема Албанија“ и поделба на Македонија

Во 2015 година, руската пропаганда ја користеше политичката криза и конфликтите во Македонија за да сее конфузија и мрачни геополитички теории на заговори, првенствено за Голема Албанија.⁹ Руските и српските пропагандни канали постојано објавуваа бројни написи, кои сееја страв од „Голема Албанија“ и од „албанскиот тероризам“, тврдејќи или инсинуирајќи дека зад ваквите проекти за дестабилизација на Балканот стојат САД и ЦИА.

И рускиот министер за надворешни работи, Сергеј Лавров, експлицитно поттикнуваше стравови за натамошно федерализирање на Македонија како „вештачка држава“ и за поделба на земјата помеѓу Албанија и Бугарија.¹⁰

⁶ Видете [Moscow Expects Thorough Investigation of Reported Coup Attempt in Macedonia](#), Sputnik International, 01.02.2015.

⁷ Видете Wayne Madsen, [Nuland attempts Kiev Version 2.0 in Skopje](#), Strategic Culture Foundation, 16.02.2015.

⁸ [По Бугарија и Украина, нафташите ја уриваат и Македонија?!](#), Вечер, 17.04.2015.

⁹ Видете [NATO Uses Clashes in Macedonia to Undermine Russia's Gas Pipeline Project](#), Sputnik International, 12.05.2015., Andrew Korybko, [The Gears of War Grind for Greater Albania](#), Sputnik International, 12.05.2015

¹⁰ [Moscow alarmed by Macedonia events orchestrated from outside - Lavrov](#), Russia Beyond, 20.05.2015.

Во 2016 година, ваквите заплашувачки наративи беа надградени во предизборната кампања на Груевски за „спас на државата“ од федерализација и кантонизација. Заплашувачката кампања не беше само етноцентрична, туку поттикнуваше поделби, меѓуетничка нетрпеливост, омраза и недоверба кон Западот. Соочен со обвиненија за корупција, изборни измами и други криминални активности, Груевски и по изборите побара спас во масовни и организирани кампањи со дезинформации,¹¹ кои беа поддржани од руските пропагандисти, медиуми и политичари.

3) Теориите на заговор за „украинско сценарио“, „обоена револуција“ и „македонски Мајдан“

Сејќи стравови и теории на заговори за „украинско сценарио“, „обоена револуција“ и „македонски Мајдан“, руската пропаганда успешно ја искористуваше македонската политичка криза, не само за да ги обвинува Западот, НАТО и ЕУ, како фактори за дестабилизација, туку и за да го зголеми своето политичко влијание во Македонија и на Балканот.¹²

На пример, рускиот министер за надворешни работи, Сергеј Лавров, правеше експлицитни паралели на ситуацијата во Македонија со Украина, повторувајќи ги тезите дека настаните во Македонија се оркестрирани однадвор, како резултат на одбивањето да се воведат санкции кон Русија и поради поддршката на „Турски поток“.

Руските пропагандни канали перманентно го ширеа дезинформацискиот наратив за „обоена револуција“, кој содржеше обвинувања за насилно преземање на власта и за пеколно „украинско сценарио“. На пример, руската пропаганда се обиде да прошири дезинформација за да го дискредитира Заев, кој на масовниот протест на 17 мај 2015 година божем рекол дека ако Груевски не си замине „Македонија ќе види војна, како во Украина“.¹³ Познатиот руски ТВ-водител и пропагандист Киселев го најави пропагандниот прилог за опозицискиот камп како „Мајдан во Македонија“, тврдејќи дека се развива по класично „украинско сценарио“, наспроти изјава на лидерот на опозицијата Заев, кој испрати експлицитни пораки против употреба на насилство.

И во 2016 година, руската пропаганда продолжи со обвинувања дека САД сакале да ја дестабилизираат Македонија со „втора хибридна војна“ и да го претворат Скопје во „Балкански Киев“.¹⁴ Клучната пропагандна порака на Груевски во 2016 година беше – „Додека стојам нема да дозволам украинско сценарио во Македонија“,¹⁵ а истата беше медиумски зајакнувана од „патриотските“ здруженија блиски на ВМРО-ДПМНЕ, како што беше ГДОМ.

Одлуката на претседателот, Ѓорге Иванов за колективно помилување на осомничените политичари за криминал беше пропагандно оправдувана како

11 Видете Тео Блажески, Иванов и Груевски синхронизирано заплашуваат со федерализација, Вистиномер, 21.04.2017.

12 Видете за повеќе во Жарко Трајаноски, Руската пропаганда за време на македонската политичка криза (2015) – дезинформации за „украинско сценарио“, Вистиномер, 10.02.2022

13 Tens of Thousands Gather for Anti-Government Protests in Macedonian Capital, Sputnik International, 17.05.2015.

14 Andrew Korybko, The US wants to turn Skopje into the Balkan Kiev, Katehon, 15.4.2016.

15 Груевски: Додека стојам нема да дозволам украинско сценарио во Македонија, МКД, 14.04.2016.

спречување нов обид за државен удар и „украинско сценарио“ во Македонија. Тогаш, [руски пропагандисти](#) ги обвинуваа Вашингтон и нему подредениот Брисел дека сакале да предизвикаат „крвава граѓанска војна во Македонија по примерот на украинското сценарио“.¹⁶ Најгледаните македонски провладини медиуми пропагандно ја експлоатираа темата „украинско сценарио“, во обид да ги делегитимираат опозициските протести.¹⁷

Дезинформациите и теориите на конспирации за „крваво украинско сценарио“ беа демантирани не само со постигнувањето на политичкиот Договор од Пржино, туку и со одржаните мирни избори на 11 декември 2016 година. Но, проруските потпалувачки наративи за „крваво украинско сценарио“ предизвикуваа и продолжија да предизвикуваат политичка поларизација и клима на политичка нетрпеливост и омраза, пред, за време и по изборите во 2016 година.

4) Кампањата против „Тиранската платформа“ на граѓанското движење „За заедничка Македонија“

Откако Груевски не успеа да формира парламентарно мнозинство по изборите во 2016 година, кампањата против федерализација и кантонизација беше „проширена и надградена“ сонаративот против „Тиранската платформа“, а за „единствена Македонија“. Обвинетиот Груевски побара спас од одговорноста за сторените криминали во масовни „граѓански протести“, кои се обидоа да го спречат демократското преземање на власта од новоформираното парламентарно мнозинство. Груевски лично ги повика своите следбеници на најгледаната телевизија да излезат и да ја одбранат државата, ширејќи дезинформации дека унитарноста на државата била нападната однадвор и дека и се заканува [растурање](#). Додека провладините демонстранти во 2017 година протестираа против „Тиранската платформа“, Груевски во интервју за српски „Телеграф“ тврдеше дека се заговарало „украинско сценарио, граѓанска војна и крв до колена“.¹⁸

Официјална Москва почна повторно да зборува за „[странско влијание](#)“ и „[странско вмешување](#)“ од страна на [Западот](#), за „[употребата на деструктивни методи на 'обоени револуции'](#)“.

Истата реторика на Груевски против т.н. „украинско сценарио“ беше прифатена и од протестното движење „За заедничка Македонија“, кое демонстрираше против „Тиранската платформа“, двојазичноста, федерализацијата и директното странско мешање во Македонија, особено од страна на Сорос.

И во тој период, руските пропагандисти не престанаа да зборуваат за „[украинско сценарио](#)“. Руската пропагандна машина го обвинуваше НАТО дека сака да види „[крв на улиците во Македонија](#)“ заради проектот на „Голема Албанија“, сееше страв за [дезинтеграција](#) на земјата и испраќаше порака дека дошло време за Македонија „[да ѝ се верува на Русија, а не на Трамп](#)“.¹⁹

¹⁶ [Одлуката на Иванов го спречи вториот обид за државен удар – Грците навиваат за марионетата Заев](#), Нетпрес, 15.04.2016

¹⁷ [Заев вечерва најави украинско сценарио за Македонија – Хулигани на улица почнаа со реализација](#), Сител, 14.4.2016.

¹⁸ [Не сакаме украинско сценарио, но нема ниту да спиеме додека ја растураат државата: интервју на Груевски за српски Телеграф!](#), 10.3.2017.

¹⁹ Ширејќи фотографии од масовните провладини протести, руски „Спутник“ дури тврдеше не само дека [Брисел бил победен во Македонија](#), туку дека цела Источна Европа [ги врти очите од ЕУ кон Русија](#).

На 27 април 2017 година, напливот од дезинформации и говор на омраза кулминираше во дотогаш невидено политичко насилство во Собранието, во кое беа загрозени животите на новиот претседател на Собранието и пратениците од парламентарното мнозинство кои гласаа за него. По насилството на 27 април од страна на провладините демонстранти поддржани од Русија, Москва ја обвини опозицијата за обид за насилно [преземање на власта](#) кое било [планирано однапред](#).²⁰

Москва ги обвинуваше Вашингтон и Брисел за двојни стандарди и ширеше дезинформации дека демонстрантите во парламентот биле невооружени и сакале да спречат државен удар. Руските пропагандисти ширеа [дезинформации](#) и теории на конспирации дека „[албанизацијата](#)“ на Балканот била поддржана од чиновниците на ЕУ.²¹ Играјќи на картата на „[Голема Албанија](#)“ и „Тиранската платформа“, руската пропаганда и тогаш правеше неосновани [паралели помеѓу Украина и Македонија](#).²²

Но, во пролетта 2017 година, власта не беше насилно преземена со никакво „[украинско сценарио](#)“. Парадоксално, токму структурите што ширеа медиумски дезинформации дека Западот ја дестабилизира Македонија, се обидоа да ја дестабилизираат земјата предизвикувајќи голема внатрешна политичка поларизација и недоверба во државните институции кои ги штитат демократските западни вредности.

5) Кампањите со дезинформации за „Договорот од Преспа“ и референдумот во 2018

Ако проруските кампањи со дезинформации во 2015-2017 втеруваа страв од кантонизација, федерализација, поделби на земјата и нејзино разнебитување, наративите со дезинформации во 2018 година создаваа перцепции дека Договорот од Преспа и референдумот водат кон „самоуништување“, „самоубиство“, „самоукинување“, „исчезнување“, „геноцид“ итн.

По Договорот од Преспа, Русија успеа да го „[зајакне незадоволството](#)“ промовирајќи насилни протести и онлајн кампањи со дезинформации за намалување на излезноста на референдумот.

Систематски организираната кампања на прорускиот камп „Македонија бојкотира“ беше предводена од политичари и агитатори обучувани од руски пропагандисти блиски на Путин, како што беа Александр Дугин и Леонид Савин, кои во 2018 година беа во посебна пропагандна мисија во Македонија.²³

Пропагандните кампањи со хаштагот #Бојкотирам создаваа поларизација на „патриоти“ и „предавници“, го радикализираа политичкиот дискурс и поттикнуваа

Видете [Brussels «Defeated» in Macedonia After Anti-EU Protests Sweep the Country](#), Sputnik International, 24.03.2017 и [Illusions Wearing Off: Eastern Europe Turning Eyes From EU to Russia](#), Sputnik International, 19.03.2017.

20 Видете, [‘What Happens in Macedonia Planned in Advance’ - Moscow on Parliament Violence](#), 28.04.2017.

21 Видете [Greater Albania: Why Macedonian Political Crisis is Part of Broader Strategy](#), Sputnik International, 29.04.2017.

22 Видете [Political Parallels: Will Macedonia Repeat Ukraine’s Painful Mistakes?](#), Sputnik International, 05.05.2017.

23 Видете Жарко Трајаноски, [Пропагандистот Дугин, сатанизацијата на Западот и апологијата на рускиот империјализам](#), Вистиномер, 23.03.2022.

негативни чувства и омраза кон „предавниците“. Кампањите со дезинформации и конспирации што предизвикуваа страв, недоверба, несигурност и поттикнуваа непријателство и говор на омраза, се покажаа како моќно оружје – за пасивизација на гласачите, за поткопување на референдумот како демократски процес и за зајакнување на недовербата кон ЕУ и НАТО во Македонија.

И покрај тоа што проруската пропаганда предизвика [политичка и општествена поларизација](#) за Договорот од Преспа и референдумот, сепак, таа не ја оствари целта да го спречи зачленувањето на Северна Македонија во НАТО.²⁴ Како делумно успешни можат да се оценат и обидите за дестабилизација преку насилни протести. Изостана и посакуваниот ефект од кампањите со дезинформации – политички пресврт на Претседателските избори во 2019 и на Парламентарните избори во 2020 година.

6) Проруските кампањи со дезинформации против бегалци и мигранти

За време на политичката криза 2015-2017 година, руските пропагандни медиуми ширеа и дезинформации за „планови на Брисел“ за сместување на „десетици илјади бегалци“ во Македонија. И по промената на власта во 2017, на проруски портали и Фејсбук страници почна да се оцрнува ЕУ дека решила „Балканот да стане отпад за мигранти!“²⁵

Во 2021 година, не само пред Локалните избори, туку и за време на изборната кампања, беа констатирани дезинформации проследени со говор кој поттикнува дискриминација, нетрпеливост и омраза кон мигранти и бегалци.

Во август 2021 година, Хелсиншкиот комитет [повика](#)²⁶ да не се шират дезинформации за бегалците од Авганистан, потсетувајќи на дезинформациските кампањи од 2015-2017.²⁷

7) Кампањите за воено-неутрална Македонија

Идејата за „воено неутрална Македонија“ беше составен дел од Путиновата „иницијатива“ во 2016 година за создавање воено неутрална територија на Балканот, која ја потпишаа некои политички партии од Македонија, Србија, Црна Гора, Босна и Херцеговина и Бугарија.

Како што укажа и Стево Пендаровски како национален координатор за НАТО во 2018 година – „Главната цел на Русија беше да направи појас од четири држави кои

24 Видете Asya Metodieva, [Russian narrative proxies in the Western Balkans](#), GMF, June 2019.

25 [ЕУ. Без Вишеградската 4-ка и Без да ја Праша Македонија. Си "Решила" Балканот да Стане Отпад за Мигранти!](#), Коложег.Инфо, 24.06.2018.

26 [Хелсиншки комитет повикува да не се шират дезинформации за бегалците од Авганистан](#), МЕТА, 18.08.2021: „Изминативе години, особено за време на бегалската криза во периодот 2015-2017, дезинформациските кампањи поврзани со бегалците и мигрантите беа постојано присутни во јавниот дискурс. Иако реалноста целосно ги демантираше лажните вести за населување на стотици илјади мигранти и градење бегалски кампови, омразата продолжи да се одржува во континуитет и деновите повторно доживува подем“.

27 Видете Жарко Трајаноски, [Пропагандните конспирации за кампови за бегалци и мигранти во Македонија](#), Независен, 03.06.2022.

би биле воено неутрални за да го спречи ширењето на НАТО и ЕУ кон регионот“.²⁸ Руската стратегија на неутралност за да се изолира Балканот од западно влијание не успеа, но руската пропаганда за „воено неутрална Македонија“ продолжи и откако Северна Македонија стана членка на НАТО.

Потписник од Македонија на руската иницијатива за неутрален појас од балкански држави беше партијата ДПСМ на Иван Стоилковиќ, еден од тројцата пратеници кои гласаа против Декларацијата за осуда на воените напади кои го загрозуваат територијалниот интегритет и суверенитет на Украина.²⁹ И лидерот на проруската партија ГРОМ Стевчо Јакимовски, во [интервју за руското пропагандно гласило „Спутник“](#), во 2017 се фалеше дека нема друга партија во Македонија која заговара Македонија да биде воено неутрална зона.³⁰

8) Медиумско-политичките кампањи за Евроазиска унија во Македонија (ЕАЕУ)

Кампањата за ЕАЕУ во Македонија „официјално“ започна во почетокот на 2018 година, кога маргиналната партија НДМ се преименуваше во „Единствена Македонија“, по урнек на Путиновата „Единствена Русија“. Новобрендираната партија ги промовираше клучните политички цели – [„Република Македонија во стратешки сојуз со Русија и членство во Евроазиската економска унија“](#), сензационалистички потпомогната од рускиот пропагандист Александар Дугин. Откако Путин во Белград ја [промовираше](#) соработката со ЕАЕУ на почеток на 2018-та,³¹ Дугин во Скопје пропагираше не само дека „ЕУ полека се растура“ и „Западот пропаѓа“, туку и дека „Русија е отворена како евроазиски сојуз“.³²

Откако руската пропаганда не успеа да ја спречи интеграцијата на Македонија во НАТО, се обиде политички да профитира од блокадите на евроинтеграцијата. Една седмица откако претседателот на Франција, Емануел Макрон во 2019 стави вето на датумот за преговори на Албанија и Северна Македонија со ЕУ, рускиот претставник во ЕУ саркастично ги покани двете земји во [Евроазиската економска унија](#), која божем покажувала поголемо разбирање за нив отколку ЕУ.³³ Иако најголемата опозициска партија ВМРО-ДПННЕ тогаш не водеше јавна кампања за поддршка на ЕАЕУ, советничката на лидерот Христијан Мицкоски, Тања Каракамишева јавно се залагаше [за влез во Евроазиската унија](#), тврдејќи дека „тоа е иднината на светот“.

Идејата за [Евроазија од Владивосток до Лисабон](#) ја промовираше и проруската партија „Родина Македонија“, која води перманентна црна кампања против [„угнетувачот“](#) ЕУ и „фашистичкото“ НАТО (претставувајќи го како на „смртна постела“ и „нефункционален сојуз со поминат рок на употреба“). „Родина Македонија“

28 Љупчо Поповски, [Што сака Русија на Балкан?](#), DW, 10.03.2018.

29 Видете Жарко Трајаноски, [Слонот, глушецот и митовите за „неутралноста“ на Македонија](#), Независен, 26.05.2022.

30 [Интервју на Стевчо Јакимовски за Спутник: Сите во Македонија пеат „НАТО, НАТО ти си мое злато!“](#), Инфомакс, 24.09.2017.

31 [Putin: Očekujemo osnivanje slobodne zone Evroazijske ekonomske unije sa Srbijom](#), PTC, 18.01.2018.

32 Видете [Дугин: Не ви треба ЕУ, таа ќе се распадне](#), Сител, 03.03.2018.

33 [Russian Representative to EU invites N. Macedonia and Albania to join EEU instead](#), EWB, 30. 10. 2019.

пропагира [Економски и воен сојуз со „братска Русија“](#)³⁴ и Евроазиската економска унија, а нејзиниот основач во [интервју за руски медиум](#) тврдеше дека „[првиот Евроазиец од овој регион е Александар Македонски](#)“.³⁵

И лидерот на Левица, Димитар Апасиев [ја промовираше](#) Евроазиската унија како една од алтернативите, повикувајќи Македонија да ги напушти преговорите со Бугарија.³⁶ И [анкетите за 2020](#) укажаа на трендот дека „главно негласачите, но и симпатизерите на ВМРО-ДПМНЕ и Левица се вртат кон истокот, а сè поголема е поддршката за Евроазиската унија“.³⁷ Фактот дека зголемената поддршка за ЕАЕУ временски се поклопува со блокадата на евроинтеграциите наведува на заклучоци дека позитивниот тренд не се должи на успешни промотивни кампањи за ЕАЕУ, туку на неуспехот на европската интеграција и блокирањето на Македонија, кое предизвика огромно чувство на разочараност кај гласачите.

9) Руската панславистичка и православна пропаганда „Една вера, еден јазик“

Пред почетокот на трибината на проруската партија „Единствена Македонија“ во 2018 година, во изјава за новинари, главниот гостин Александар Дугин ја истакна својата панславистичка определба за обединување на деловите од словенските народи и неопходноста „да не се жртвува словенското единство“. Клучните пропагандни тези на Дугин беа дека „ЕУ полека се растура“ и „Западот пропаѓа“, а „Русија е отворена како евроазиски сојуз“. Пораката на Дугин – „Ако бидете во рускиот сојуз ќе бидеме заеднички словенски свет“, беше проследена со укажување дека Русија не била против Западот: „Ние не се спротивставуваме на Западот, ние сакаме добро разбирање со сите народи, вклучително и европските народи“.³⁸

И другата експлицитно проруска партија „Родина Македонија“ негува панславистичка идеологија. Проруската панславистичка ориентација на „Родина Македонија“ се огледа и во статутот на партијата, каде што како цел на членовите, меѓу другото, е [да се градат блиски односи со словенските земји и Русија, врз основа на припадноста на заедничката словенска култура и цивилизација](#).³⁹

На крајот на 2021 година, на филмски фестивал поддржан од Руската амбасада во Скопје, беше прикажан документарен филм „Една вера, еден јазик“ („Единая вера, единый язык“), во кој се појавува и поранешниот руски амбасадор во Македонија, Олег Шчербак (веднаш по архимандрит Методиј, познатик на Лавров и Путин, кој во филмот ја велича Русија како „Трета Византија, Трет Рим“). Негативната реакција во Бугарија кај македонските опозициски медиуми предизвика позитивен медиумски прием, иако во филмот се промовираат радикални великорспски идеи,

34 Андреј Родионов: [На Македонија и е место во економски и воен сојуз со братска Русија](#), Слободен свет, 1.05.2021.

35 Андрей Родионов, [„Приоритет – вступление Македонији в Евразийский союз от Лиссабона до Владивостока“](#), Политнавигатор, 21.11.2019.

36 Апасиев: [Да ги напуштите преговорите со Бугарија](#), Фокус, 07.07.2021.

37 [Политичка луда железница: Интересна година за Северна Македонија на патот кон ЕУ](#), ИДСЦС, 2021.

38 Видете Жарко Трајаноски, [Пропагандистот Дугин, сатанизацијата на Западот и апологијата на рускиот империјализам](#), Вистиномер, 23.03.2022.

39 Видете Жарко Трајаноски [Проруската политичка партија „Родина Македонија“ – дезинформации, теории на заговор и поттикнување омраза](#), Вистиномер, 27.04.2022

компатибилни со „православната“ империјалистичка пропаганда на Русија. Така, во филмот „Една вера, еден јазик“, епископот Врањски, Пахомиј во манастирот „Прохор Пчињски“ ја прави следнава неоснована аналогија: [„Она што е за Русите Киев и Украина, тоа за нас Србите е Стара Србија, денешна Македонија“](#). Медиумите кои известува позитивно за рускиот пропаганден филм „Една вера, еден јазик“ ги игнорираа великорспките тврдења, според кои и денешна Македонија се третира како „Стара Србија“.

Кога станува збор за Македонија, се чини дека руската „православна“ и „панславистичка“ пропаганда нема никаков проблем истовремено да поддржува и великорспки и великобугарски идеи. Така, [Русија од Скопје го честита раѓањето на Гоце Делчев, а од Софија на потписникот на Санстефанскиот договор](#) за формирање на „Голема Бугарија“, која што ги вклучува и границите на нашата земја. Колку и да изгледа на прв поглед противречна, руската пропагандна поткрепа на великорспкиот и великобугарскиот национализам во однос на Македонија има логична цел – создавање хаос и дезориентација на Балканот, спречување на евроинтеграцијата, но и јакнење на недовербата кон прозападните политички партии, кои се дискредитираат како „западни марионети“ и „народни предавници“.

10) Проруски пропагандни наративи во контекст на КОВИД - пандемијата

По прогласување на пандемијата со КОВИД-19, проруската партија „Родина Македонија“ во своите објави дезинформираше за [„вештачки креиран вирус – еквивалентен на варијација на грип“](#), и [„вештачки креирана пандемија и фабрикувана паника“](#) како дел од [„грозен тоталитарен план“](#) на [„глобалофашистите“](#) и [„сатанизирани](#) белосветски, а оцрнети организации и институции“.

„Родина Македонија“ ја негираше пандемијата, а нејзините партиски активисти беа организатори на протести против КОВИД-мерките, [главни говорници](#) и [главни извори на дезинформации](#), како за [поврзаноста на корона-вирусот и 5Г-технолојата](#), така и за пандемијата и вакцинацијата.

„Родина Македонија“ ја напаѓаше и [„криминално-пучистичка власт креирана од надвор“](#), обвинувајќи ја дека „идеално одговара на агендите за депопулација со големи бројки на смртност, одродување со трансродово сексуално образование и со демакедонизирање со дивата Северџанија“.⁴⁰

40 Официјално [најголем донатор на Родина во 2021](#), и дел од [претседателството на партијата](#), е [„антиваксерката“](#) Гордана Гоџо, која ширеше заплашувачки [дезинформации за вакцините](#) и против тогашниот [министер за здравство](#), како и QAnon теориите на заговор ([Профилната слика на Гоџо на нејзиниот твитер-профил е голема црвена буква Q со мали сончиња на вергина](#)). Нејзината партија „Родина Македонија“ ѝ овозможи [видеооплатформа](#) за дополнително ширење дезинформации и теориите на завера за пандемијата и вакцинацијата. (Видете Жарко Трајаноски [Проруската политичка партија „Родина Македонија“ – дезинформации, теориите на заговор и поттикнување омраза](#), Вистиномер, 27.04.2022).

11) Проруски наративи за подривање на Пописот на населението

Партијата „Родина Македонија“ го користеше Пописот во 2021 година како повод за ширење дезинформации за бројноста на етничките Албанци во Македонија, објавувајќи во јавноста дека во Македонија „Албанците моментално се 14%“.

Пописот во 2021 „Родина Македонија“ го претставуваше како „повторен обид за бришење на македонскиот народ“, а партија агитираше за неучество во наместен, режиран и нелегитимен попис, со слоганот „Кажете му НЕ на #етноцидот“. Проруската „Родина Македонија“ пропагираше дека народот може да прифати „Само попис организиран од ОН, а мониториран од Русија и Кина“, дека „нема да дозволиме нов геноцид врз нас“, и дека македонскиот народ нема да ги признае „резултатите од пописот организиран од окупаторот“.

„Родина Македонија“ агитираше и дека „Македонците мора масовно и здружено да го бојкотираат овој попис, како што здружено и братски го бојкотиравме референдумот“ и повикуваше да не се учествува во фалсификатот, етноцидот и релативизирањето на цела една нација-Македонската.

„Родина Македонија“, заедно со други организации и партијата „Левица“, ја водеа кампањата преполна со дезинформации „Не отворам врата“, која што резултираше со намалена бројка на изјаснети етнички Македонци во резултатите од пописот.⁴¹

Потоа, „Родина Македонија“ не ги призна резултатите од пописот, нарекувајќи го „фалсификуваниот попис“, и ширеше теорија на заговор дека пописот во 2021 година е „геополитички криминален Попис од страна на западните сили и албанската иредента во Владата, како и македонската петта колона, каде Македонецот е избришан во својата матична земја во една криминално мафијашка геополитичка операција“. Исто така, „Родина Македонија“ дезинформираше и заплашуваше дека целта на пописот била „качување на бројката на Албанците на сметка на Македонците“, што во суштина било „продолжување на долговековната западна политика“.

41 Симона Атанасова, „Социјалните мрежи преплавени со дезинформации за пописот“, Вистиномер, 14.09.2021.

Проруските пропагандни наративи во Македонија по руската инвазија на Украина 2022

Ефектите на проруската пропагандна мрежа во медиумскиот простор се особено видливи по руската инвазија на Украина во февруари 2022 година. Дезинформациите се користат како моќно оружје во информациската војна, а проруските кампањи, кои се обидуваат да го дискредитираат Западот и демократските институции, бомбардираат со дезинформации секојдневно, особено на социјалните мрежи.

По воената агресија на Русија врз Украина, Институтот за медиуми и аналитика ИМА во повеќе наврати укажуваше дека дезинформациите стануваат безбедносна закана, упатувајќи критики кон власта за недоволна транспарентност во однос на мерките што се преземаат против дезинформациите и хибридните закани.⁴²

Тука, накусо ќе претставиме неколку проруски пропагандни наративи, од кои дел се надоврзуваат на веќе познатите пропагандни наративи, скицирани претходно.

1) Обиди за воскреснување на „неутралноста“

На денот на воената агресија врз Украина, Јанко Бачев, лидерот на „Единствена Македонија“ - македонскиот клон на партијата „Единствена Русија“, се залагаше за „неутрална политика во однос на Украина“, а истовремено, ја оправдуваше „руската интервенција“. И лидерот на проруската партија ГРОМ, Стевчо Јакимовски, кој во 2017 се фалеше дека нема друга партија во Македонија која заговара земјата да биде воено неутрална зона, не остана воопшто неутрален во однос на руската воена агресија во Украина, туку се покажа како пропаганден [спинер](#), кој се обиде вината за руската агресија да ја префрли на „комичарот Зеленски“.⁴³

И пратеникот на Левица во Собранието, Борислав Крмов, [тврдеше](#) дека „клучен интерес на Македонија, како мала држава, е во вакви конфликти на големи сили да задржи неутралност“.⁴⁴ Но, и самата партија Левица воопшто не задржа неутралност во однос на конфликтот, туку го [покани](#) рускиот амбасадор Баздникин на средба во Собранието, афирмирајќи ја терминологијата на Кремљ дека руската инвазија во Украина е всушност „специјална воена операција“ чија цел била „денацификација“.

42 Видете [Сарачини за Студио 10: Дезинформациите се безбедносна закана](#), ТВ24, 02.06.2022; [Сарачини: Дезинформациите се закана за безбедноста на државата](#), Алсат, 27.09.2022; [Сарачини во СТУДИО 10: Дезинформациите се опасност за безбедноста на нашата земја](#), ТВ24, 06.12.2022.

43 Видете, Тео Блажевски, [Контраспин: Јакимовски спинува кога вели дека војната меѓу Русија и Украина е поради украинскиот претседател „комичар“](#), Вистиномер, 24.02.2022.

44 [Крмов: Интерес за Македонија е воена неутралност](#), Левица, 03.03.2022.

2) Наративи за „евроазиската“ алтернатива

Уште пред почетокот на руската инвазија во Украина, во македонската јавност пробија резултатите од една анкета на Институтот за демократија (ИДСЦ), која укажа на засилено руско влијание во Македонија и огромен пад на [перцепцијата за влијанието на ЕУ](#) (од 34% на 9%). По [обелоденетите податоци](#) за 2021 година („45% од Македонците би поддржале Евроазиска унија предводена од Русија“),⁴⁵ [загриженост изрази](#) дури и [претседателот Пендаровски](#), дека „во политичка смисла етничките Македонци се вртат кон политичките ставови на Русија“.⁴⁶ Ваквите перцепции се запрепастувачки, имајќи предвид дека аналитичарите ги оценуваа агитаторите за Македонија во Евроазиската економска унија како „политички маргиналци“.⁴⁷

На пример, во Скопје во јули 2022 година се одржа акција против влезот во ЕУ во организација на локалната проруска партија „Родина Македонија“, која како политичка сила експлицитно се залага за влез во ЕАЕУ, на која беше запалено знамето на ЕУ.⁴⁸ Но, ваквите јавни настани, организирани од проруските партии како што е „Родина Македонија“, досега покажуваат слаби капацитети за политичка мобилизација, иако руската пропаганда се обидува да ги прикаже како масовни.⁴⁹

На протестот пред седиштето на ЕУ од 17.07.2022, на кој присуствувале само триесетина граѓани, било прочитано протестно писмо до ЕУ, во кое се вели дека „Нашиот пат е онаму каде што шест седмници од светот се движат, а тоа е БРИКС и Евроазискиот Економски Сојуз, каде што Македонија ќе влезе со своето исконско име и како Македонски народ“.⁵⁰

На истиот протест, „Родина Македонија“ иницираше и петиција „за членство на Република Македонија во Евроазиската Економска Унија и БРИКС“, во која ги охрабруваше Македонците „да излезат од понижувачкиот отчовечен ГМО, трансродов, ЛГТБ, евроатлански свет и да се приклучиме на светот со богатства на култури, традиции, морални вредности, духовност“.⁵¹

Во своите „геополитички анализи“ за „спец-операцијата“ во Украина, пропагандистот Дугин зборува за некаква „унија на словенски држави“ како продолжување на „евроазиската интеграција“, како и за [„источнословенска \(евроазиска\) православна цивилизација“](#).⁵² Очигледно, со „[Прекрасниот нов свет](#)“,

45 [Од пофалби до разочарувања: 2021 Анализа на јавното мислење за македонскиот процес на пристапување кон Европската Унија](#), ИДСЦ, 2022.

46 Анализата на јавното мислење на ИДСЦ посочи дека повеќето етнички Македонци „би поддржале членство во Евроазиската унија, предводена од Русија, како алтернатива за членството во ЕУ“ (45%), отколку што не би поддржале (42%). Кај етничките Албанци само 13% би поддржале членство во ЕАЕУ, а дури 78% не би поддржале. Довербата во ЕАЕУ испадна особено висока кај оние партии кои остварија најдобри резултати на локалните избори во 2021 и кои воспоставија владејачки коалиции на локално ниво во повеќе општини, вклучително и во главниот град Скопје.

47 Мирче Адамчевски, [„Политички маргиналци се вртат кон Русија“](#), Фактор, 09.03.2018.

48 Видете [Ке има ли санкции за лидерот на „Родина“ за палењето на знамето на ЕУ?](#), CivilMedia, 05.07.2022.

49 Видете Ксения Голуб, [В столице Македонији сожгли флаг Евросојуза, треба сближения с Россией](#), Политнавигатор, 11.07.2022; [Руски медиуми: Во главниот град на Македонија запалено знамето на ЕУ, проследено со барање за приближување кон Русија!](#), Слободен свет, 12.07.2022.

50 [Вечерва во Скопје одржан мирен протест пред седиштето на ЕУ \(ФОТО+ВИДЕО\)](#), Слободен свет, 17.07.2022.

51 [„Еден е изборот“ Родина Македонија го прогласува за умрен!](#), rodina.org.mk, 11.09.2022.

52 Видете, на пример, Александр Дугин, [Партия поражения](#), Geopolitika.ru, 15.04.2022: „Ние сме голема и независна источнословенска (евроазиска) православна цивилизација. Ние – Империја, ние сме носители на светите традиции. Ние се бориме до смрт со цивилизацијата на Антихристот. Ние градиме нов свет, а тој ќе биде праведен и прекрасен“.

пропагандистот Дугин се обидува да ја оправда „спец -операцијата“ на Путин како прекинување на врските со „ѓаволскиот“ Запад, отворено проповедајќи „евроазиски“ империјализам како „сосема нова страница во светската историја“. За Дугин, руската инвазија и безумното уништување на украинските градови е „[ослободување на Украина](#)“, не само како дел од „[пресметка со сатанизираниот Запад](#)“, туку како реализација на идејата за „евроазиска империја и соединување на источните Словени“ во „Евроазиска унија“ составена од „Новоруси“, Белоруси и „Великоруси“. Но, милитантниот руски империјализам на Дугин, завиткан во „евроазиска“ обанда, имаше незначителен пробив во македонскиот медиумски простор.

3) Наративите за „специјална воена операција“, денацификација, и демилитаризација на Украина

Дезинформациските наративи за „нацизмот на Украина“ започнаа уште пред руската инвазија, кога во јануари 2022 проруски организации одржаа „анти-нацистички“ протест пред Амбасадата на Украина во Скопје.⁵³ И на малиот собир организиран од проруската политичка партија „Родина Македонија“ пред Руската амбасада на 12.03.2022, беа носени пароли против фашизмот, и беше испратена порака дека „Македонија е за денацификација на Украина и на целиот свет“.⁵⁴

По руската агресија во Украина 2022, дезинформациските руски наративи, со кои Украина се претставува како земја управувана од [нацисти](#), како и наративите за „денацификација“ и „демилитаризација“ на Украина, беа преземани од руски извори, и некритички дисеминирани од повеќе македонски медиуми.

Дискурсот за „демилитаризација и денацификација“ беше промовиран и од рускиот амбасадор Баздникин, кој во колумна објавена во „Нова Македонија“ тврдеше дека „на 24 февруари Вооружените сили на Русија започнаа специјална воена операција за заштита на народните републики на Донбас, чие раководство побара помош од Москва – немаат на кој друг да се потпрат.“⁵⁵

И политичката партија „Левица“ ја користеше терминологијата на Кремљ дека руската инвазија во Украина е всушност „специјална воена операција“, усвојувајќи го рускиот дискурс од негативната кампања против „денацификација“ на Украина.⁵⁶ Лидерот на „Левица“ Димитар Апасиев, гостувајќи на национална ТВ, повторно зборуваше за „специјална воена операција“ („бидејќи биле ангажирани „само 200.000 руски војници“), и истовремено нагласи дека „Русија е подемократска од нас“.⁵⁷

На прорускиот пропаганден сајт „Слободен свет“, во објава за мобилизација на протест пред седиштето на Европската унија, таа се опишува како „фашистичка творба“ и се обвинува како „главен виновник за етноцидот врз Македонците“.⁵⁸

53 [В Скопје прошел митинг против возвеличаванија идеи нацизма на Украина](#), Балканист, 21.01.2022.

54 [Во Скопје одржан собир за поддршка на Рускиот братски народ!](#), Слободен свет, 12.03.2022.

55 Сергеј Баздникин, [За приоритетите на Русија во Украина](#), Нова Македонија, 26.02.2022.

56 По средбата со рускиот амбасадор, во собранието, „Левица“ соопшти дека „Акцент се стави на процесот на денацификација и елиминирање на законите од екстремно-десничарските и радикалните неонацистички политички движења, кои се опасност за секоја современа демократија“ ([Контраспин: Руската инвазија врз Украина не е „специјална воена операција“, како што сплинува Левица](#), Вистиномер, 21.03.2022).

57 [Апасиев: Русија е подемократска земја од Македонија](#), Независен, 22.09.2022.

58 Видете [„За утре во Скопје најавен семакедонски протест пред седиштето на ЕУ под мотото НЕ за еутаназија на Македонија“](#), Слободен свет, 16.07.2022.

Мирка Велиновска, во гостување на поткаст на проруската партија „Родина Македонија“, ја опиша Европа како наци-фашистичка а „францускиот предлог“ како скандал со „наци-фашистички, европски, дивјачки“ лик.⁵⁹

Вистиномер ја разобличи дезинформацијата објавена на прорускиот портал „Коловрт“,

[„Станавме официјални поддржувачи на нацизмот и тоа во Обединетите Нации“](#), укажувајќи и на официјалното мислење на претставникот на Северна Македонија, според кој наративот за „денацификација“ е „пропагандистички лајтмотив на агресорот“.⁶⁰

4) Демонизација на „Западот“: наративите за „десатанизација“ и „дешејтанализација“

Откако Путин го обвини Западот за „сатанизам“ во еден свој [говор](#), Руската негативна кампања кон Западот достигна кулминација со наративите за „десатанизација“ и „дешејтанализација“.⁶¹

Демонизирачките стратегии на руските пропагандисти, дека Русија водела „света битка против сатанскиот Запад“⁶² или дека се бореле против „50 држави сатанисти“⁶³ пробија и во македонските медиуми.⁶⁴

Сатанизацијата на Западот, како пропагандна стратегија во Македонија, ја користеше и рускиот пропагандист Александар Дугин, уште во своето гостување во [„Миленко Неделковски Шоу“](#) во 2015.⁶⁵ Сатанизирачкиот дискурс на Дугин по руската воена инвазија врз Украина, експлицитно го идентификуваше непријателот како „самиот ѓвол“⁶⁶ и „сатанскиот Запад“ – „Антихристот“.⁶⁷

59 Мирка Велиновска во „Родински разговори“, 24.06.2022: „да прогласиш до крај жив народ за мртов, да му одземеш личен опис, идентитет, историја, култура, традиции, јазик, црква, се... овој скандал има еден лик, фашистички, наци-фашистички, европски, дивјачки... Европјаните не се цивилизирани, не се цивилизација... Македонија и македонскиот народ е цивилизација“.

60 „Претставникот на С. Македонија изјавил дека подносителот на резолуцијата, Руската Федерација, официјално и јавно ја има оправдано својата војна агресија, со тоа што тврди дека спроведува таканарачена „денацификација“ на Украина. Тој додал дека руска национална агенција во официјална изјава како една од четирите причини за воената инвазија во Украина ја наведува денацификацијата. Според претставникот на С. Македонија ваквиот наратив е пропагандистички лајтмотив на агресорот.“ ([Не е точно дека „станавме официјални поддржувачи на нацизмот“ во ОН](#), Вистиномер, 10.11.2022)

61 Видете [Десатанизација и дешеејтанализација на Украина, нов поглед на рускиот повод за агресијата од советник во Кремљ](#), Телма, 26.10.2022; [Во Украина има стотици секти и итно мора да се спроведе десатанизација, кажа рускиот Совет за безбедност](#), Сакам Да Кажам, 26.10.2022; [Официјален претставник на Москва повикува на „десатанизација“ на Украина](#), МКД, 26.10.2022.

62 [„Тоа е света битка против сатанскиот Запад“, вели Дугин](#), Скопје1, 05.11.2022

63 [\(ВИДЕО\) Руски новинар тврди дека 50 држави сатанисти се борат против Русија](#), Faktor, 20.01.2023.

64 Подетално за демонизирачките стратегии на „сатанизација“ видете подолу во студија на случај бр. 5.

65 Тогаш, неговиот домаќин, кој имал прилика да прочита некоја статија на Дугин каде што ја промовира заедничката борба на христијаните и муслиманите против антихристот, директно го прашува: „Кој е антихристот?“. Дугин експлицитно му одговара дека „Антихрист е САД“, обвинувајќи дека се материјалистичка цивилизација и дека „сејат крв, зло и подлост“. Видете [Пропагандистот Дугин, сатанизацијата на Западот и апологијата на рускиот империјализам](#), Вистиномер, 23.03.2022.

66 [Александар Дугин: Владимир Путин му го зададе смртниот удар на големиот ресет на Клаус Шваб](#), Слободен свет, 13.03.2022.

67 „Тоа е света битка против сатанскиот Запад! Да, тоа е православна битка, последната апокалиптична битка на православната христијанска Русија, Света Русија, против антихристот“, рече Дугин. „Тоа е поентата на оваа специјална воена операција“ ([Александар Дугин: Русија води „Света Војна“ против Антихристот \(ВИДЕО\)](#), Слободен свет, 05.11.2022.

5) Панславистичкиот империјализам и злоупотреба на православието

Руската воена агресија во Украина покажува дека Русија се нема откажано воопшто од својот панславистички империјализам како надворешна политика и пропаганда, дури и кога ги гранатира, уништува и врши илјадници воени злосторства врз своите „словенски браќа“, разурнувајќи ги систематски нивните градови и села. Панславизмот и злоупотребата на православната вера се карактеристики на руската пропаганда на Балканот, особено во Србија, Бугарија и Македонија.

На пример, рускиот министер за надворешни работи, Лавров, во [интервју](#) објавено на веб-сајтот на руското Министерство за надворешни работи на 22.07.2022, ширеше дезинформации за „заедничка историја и религија“,⁶⁸ и повторно правеше неосновани аналогии помеѓу Македонија и Украина.⁶⁹

Играјќи повторно на картата на православието, Лавров го злоупотреби познанството со покојниот духовник Методиј (како Македонец и „руски човек“), не само за да зборува во негово име, туку и да ја пропагира улогата на Русија како заштитник на православието.⁷⁰ Исто така, Лавров честопати го злоупотребува православието заради водење на црна пропагандна кампања против Западот и САД.⁷¹

Македонското МНР реагираше дека „постојано се бориме против сите злонамерни влијанија од трети држави со цел мешање во нашите внатрешни работи“ и дека во интервјуто на Лавров „се манипулира со религиозните чувства на православните верници во нашата држава и се користи добивањето на автокефалноста на МПЦ-ОА за промовирање на своите геополитички ставови“.⁷²

6) Молотови коктели против „Францускиот предлог“

Проруските дестабилизирачки наративи во Скопје во летото 2022 беа лика и прилика на дестабилизирачките наративи од времето на политичките кризи од 2015-2018 година. Со тоа што, наместо „Украинско сценарио“, „Тиранска платформа“ и „кантонизација“ (читај „албанизација“ и „Голема Албанија“), се креваше медиумско-политичка паника и се втеруваше страв за губење на македонскиот

68 „Јас сум бил во Скопје и во Охрид, видов како луѓето во Македонија се однесуваат кон нашата заедничка историја и религија“. (Лавров: [Западот се обидува да ја направи Северна Македонија алатка во антируската игра](#), МКД, 23.07.2022)

69 „Има огромна разлика меѓу тоа што го чувствуваат Црногорците и Македонците за Русија и она што го прават нивните политичари принудени од Брисел, ЕУ и НАТО... Ова е истото тоа што се обидоа да го сторат во Украина и во други источноевропски држави“ (Лавров: [Западот се обидува да ја направи Северна Македонија алатка во антируската игра](#), МКД, 23.07.2022).

70 Лавров: „Се дружевме кога за Македонците, како и за Црногорците, браќата православни Руси беа пријатели кои дојдоа на помош во најтешките времиња, заштитувајќи го православието на Балканот и во целото христијанство“. Но, Лавров не објасни кога и од кого биле нападнати православието и целото христијанство на Балканот, ниту кога Русија дошла тука на помош за да ги заштитова.

71 Во јуни 2022 Лавров обвини дека САД „работат на уништување на православието“. Видете Сергеј [Лавров: САД работат на уништување на православието](#), Макфакс, 4.07.2022.

72 МНР: [Лавров манипулира со религиозните чувства на православните верници](#), МЕТА, 23.07.2022.

идентитет и јазик со „Бугарско сценарио“, „бугаризација“ и „Голема Бугарија“.⁷³

На пример, прорускиот пропагандист, Миленко Неделковски, за руски медиум го опиша „францускиот предлог“ како „последниот клинец во ковчегот во кој лежи трупот на поранешна Македонија“, кој го забива „фашистичка Бугарија“.⁷⁴

На социјалните мрежи се ширеа теории на конспирации за иднината на ЕУ, како и за руската надмоќ на Балканот. На пример, еден од идеолозите на Левица почна дури отворено да агитира дека ЕУ нема да постои во оваа форма до 2025, и дека „[Русија ќе контролира голем дел од Источна Европа, ако не и Балканот](#)“.

Молотовите пропагандни коктели од досега незапаметен говор на омраза кон Бугарија, Бугарите и сè што е бугарско намерно се фрлаа за да „изгори“ можноста за надминување на бугарското вето, кое најмногу ѝ одговараше на Москва и нејзините интереси на Балканот.⁷⁵

На порталите на кои доминира руска милитантна пропаганда, најжестоки беа обидите за кревање паника за загрозеност на македонскиот идентитет и јазик, како и нападите за „национално предавство“, проследени со говор кој поттикнува омраза (и наплив од коментари кои повикуваат на насилство). На социјалните мрежи беше посебно забележително агитирачко фрлање молотови пропагандни коктели од страна проруската армија партиски тролови, препознатливи по антизападните наративи „од името на народот“. Целта на ваквата армија на проруски тролови беше да предизвикуваат хаос, недоверба, и тотална дезориентираност кај граѓаните, кои беа оправдано разочарани од антизападното бугарско вето и од антиевропската политика на Бугарија.

Тврдења дека Руската Федерација ги злоупотребува протестите против „францускиот предлог“ изнесе јавно претседателот Пендаровски на 8 јули, укажувајќи дека земјата е под интензивирани хибридни напади слични на тие во 2018.⁷⁶ И во подоцнежното интервју, Пендаровски истакна дека Русите „преку политичката пропаганда прават обиди за влијание“, укажувајќи дека „Руската пропаганда, руските лажни вести, не само за војната во Украина, постигна одредени успеси кај населението во Западниот Балкан, пред се заради инертноста на ЕУ.“⁷⁷

Шефот на дипломатијата, Бујар Османи пак обвини дека незадоволството во врска со „францускиот предлог“ е креирано од страна на политички центри што намерно пласираат лажни вести.⁷⁸

73 Видете Жарко Трајаноски, [Молотови коктели од проруска пропаганда, дезинформации и говор на омраза](#), Независен, 18.07.2022.

74 [Експерт: фашистичка Болгарија забива последниот гвозд во гроб Македонија](#), Regnum, 7.07.2022.

75 Како што укажа [лидерот на ЛДП](#), „Собранието стана заложник на екстремистичката пропагандна политика на проруска партија, која застапува интереси на државата Русија и чии високи претставници се чести гости на прослави во Москва“.

76 [Пендаровски ексклузивно на ТВ21: Руската федерација го злоупотребува тоа што граѓаните легитимно протестираат против францускиот предлог](#), ТВ21 08.07.2022: „Македонија во овој момент е под интензивирани хибридни напади слични на нивото кое го имавме во 2018 година... Трети страни, прецизно Руската Федерација го злоупотребува тоа што граѓаните легитимно протестираат против францускиот предлог“.

77 [Интервју на претседателот Пендаровски за неделникот „Фокус“](#), pretsedatel.mk, 28.08.2022.

78 [Османи: Северна Македонија деновиве е претворена во центар за лажни вести](#), Фокус, 18.08.2022.

7) Дезинформации за доставената воена помош на Украина

На 02.08.2022, портпаролката на руското МНР [Захарова го обвини](#) Скопје дека „учествува на пумпање оружје на Украина, со што придонесува за продолжувањето на криминална активност на режимот во Киев против цивилното население во Донбас“. Фразата „пумпање на оружје“ руската пропаганда ја користи во пропагандните напади кон земјите кои ја помагаат одбраната на Украина од руската воена агресија.

МНР и Министерството за одбрана реагираа дека земјата уште од самиот почеток ја осуди воената интервенција во Украина и дека „Владата на Република Северна Македонија донесе неколку [одлуки за воено-техничка помош](#) со кои и помагаме на Украина во одбрана на својот територијален интегритет кој е загрозен од воената интервенција“.⁷⁹

Дезинформации за доставената воена помош пробија од руски пропагандни канали и во македонските медиуми (види подолу студија на случај бр. 4).

8) Наративите на Кремљ за „русофобија“ и „антируска хистерија“

Непосредно по бројните јавни осуди на руската агресија во Украина, [амбасадата на Русија во Северна Македонија објави на социјалните мрежи](#) дека има „невиденото ниво на русофобија забележано во голем број странски земји во позадина на специјалната воена операција во Украина“ и предупреди дека „сите вакви инциденти се внимателно евидентирани“.⁸⁰

Министерот за надворешни работи, Бујар Османи ја оцени објавата на руската амбасада како „закана надвор од нормалната дипломатска комуникација“.⁸¹ Вистиномер, пак, укажа дека обвинувањата за „русофобија“ се дел од пропагандниот арсенал на Кремљ.⁸²

Да потсетиме, руската пропаганда една седмица пред почетокот на руската инвазија врз Украина во февруари 2022 ширеше дезинформации дека САД ширеле „хистерија за руска инвазија“.⁸³

Една од карактеристиките на руската пропаганда е да ги обвинува противниците за она што самата Русија го прави. На пример, Захарова ги нападна [„антируските изјави на претседателот на Северна Македонија“](#), обвинувајќи ги властите за „антируската хистерија“ и учество во „информациски напад врз нашата земја“. Обвинувањето за „антируска хистерија“ беше акцентирано на порталот „Антропол“, медиум близок на проруската партија „Левица“.⁸⁴

79 [Русија коментира за донираните тенкови на Украина од земјава, МНР и Министерството за одбрана реагираат](#), МЕТА, 3 август 2022.

80 [Амбасадата на Русија во Македонија: Внимателно се евидентираат сите случаи на русофобија](#), ТВ24, 06.03.2022.

81 [Објавата од Руската амбасада е непримерна и класична закана, рече Османи](#), VOA, 07.03.2022.

82 [Руската амбасада во Скопје со закана дека „евидентираат“ неистомисленици, етикетираны како „русофоби“](#), Вистиномер, 07.03.2022.

83 [Руска Амбасада во САД: Хистеријата за руска инвазија продолжува кај американските власти](#), Денешен, 17.02.2022.

84 [Марија Захарова: Македонците и Русите се братски народи, со историски врски и меѓусебна почит, наспроти антируската хистерија](#), Антропол, 04.08.2022.

Обвинување од страна на Захарова за „приклучувањето кон русо-фобичната хистерија што ја започна Западот“⁸⁵ уследи и по одлуката на Скопје за прогласување на „персона нон грата“ на петмина вработени во руската амбасада во март 2022 година.

Дискурсот за „антируска хистерија“, се ширеше и преку српски извори,⁸⁶ кои правеа паралели помеѓу „антируска хистерија“ и „антисрпска хистерија“⁸⁷ и „русифобиа“ и „србофобиа“.⁸⁸

Пропагандни наративи за „русифобиа“ извираа од највисоки руски претставници, како што е министерот за надворешни работи Лавров, кој го обвинуваше Западот⁸⁹ дека потпалувал „чувство на русифобиа“ и во Македонија.⁹⁰

9) Наративи за биолошки лаборатории во Украина

Наративот за биолошки лаборатории го покренува официјална Москва, и тоа во Обединетите нации, меѓутоа Русија не успеа да го докаже ова свое тврдење, што беше констатирано и од проверувачите на факти.⁹¹ Дезинформациите за „лабораториите за биолошко оружје“ во Украина, беа искористувани не само за оправдување на воената агресија врз Украина, туку и за оцрнување на Украина, САД и Западот.

Проверувачите на факти од Вистиномер детектираа бројни случаи на вакви дезинформации,⁹² главно на социјалните мрежи, вклучително и од теоретичари на заговори,⁹³ како и од националистички организации како „Светскиот македонски конгрес“.⁹⁴

Дезинформации за биолошки лаборатории во Украина беа ширени и од лидерот на „Левица“ Апасиев, кој на 25.03.2022 [сподели](#) статија од Антропол за [Доказите на Русија за постоење на биолошки лаборатории во Украина финансирани од САД](#).

Руски дезинформации за „американските биолошки лаборатории во Украина“ беа ширени и на руски портали во Македонија од „воени аналитичари“.⁹⁵

85 [Кремљ најави „соодветни и возвратни мерки“ по одлуката на Скопје за „персона нон грата“ на петмина вработени во руската амбасада](#), VOA, 29.03.2022.

86 [Србија единствена во Европа која не е дел од антируска хистерија, порача Вулин од Москва](#), Нова Македонија, 22.08.2022

87 Александар Вулин: „Секоја антируска хистерија секогаш содржи антисрпска хистерија, и секогаш била така“ („[Секој кој не бара НАТО да одговара за злосторствата во Србија, нема право никого да суди во Украина](#)“), Збор, 11.03.2022).

88 [Вулин: Војната во Украина започна бран на русифобиа, кој секогаш завршува со србофобиа](#), OhridSky, 28.03.2022.

89 [Лавров: Русифобиа на Западот е без преседан, а нејзините размери – гротескни](#), 360степени, 24.09.2022.

90 [Лавров: Како и со Украина, западот прави обид Македонија да стане „инструмент“ на анти-руската игра](#), Телма, 23.07.2022.

91 Видете [„Наративи за најчести \(про\)руски дезинформации поврзани со војната во Украина“](#), Вистиномер, 26.10.2022.

92 [Во Украина нема лаборатории за биолошко оружје управувани од САД](#), Вистиномер, 03.03.2022.

93 [Лабораториите во Украина не се под директна команда на Пентагон и не се за биолошко оружје](#), Вистиномер, 12.04.2022.

94 [Контраспин: Тодор Петров спинува за постоењето на лаборатории за биолошко оружје во Украина](#), Вистиномер, 11.03.2022.

95 Видете, на пример, [Дарко Тодоровски: Која била целта на американските биолошки лаборатории во Украина?](#), Слободен Свет, 03.06.2022.

10) Други руски и проруски дезинформациjsки наративи

Во студиите на случај од емисијата „Полиграф“, што ги наведуваме во следното поглавје, можат да се забележат уште неколку руски наративи на дезинформации:

- Дезинформации дека Русија е ослободител, а Украина окупатор на териториите каде што има воени дејства (види студија на случај 8);
- Дезинформации дека Русија никогаш не нападнала никого (види студија на случај 13);⁹⁶
- Дезинформации дека Русија не сакала да го смени режимот во Киев (види студија на случај 9);
- Дезинформации дека Русија не се заканувала со нуклеарно оружје (види студија на случај 9);
- Дезинформации дека Русија не напаѓала цивили и цивилни објекти во Украина (види студија на случај 10 и 14);
- Дезинформации кои го негираат украинскиот јазик и идентитет (види студија на случај 3);
- Неосновани аналогии помеѓу Косово и Украина (види студија на случај 6) и помеѓу „рускиот свет“ и „српскиот свет“ (види студија на случај 12);⁹⁷
- Дезинформации за наводните „референдуми“ во Украина (види студија на случај 2);
- Дезинформациjsки напади за дискредитирање на Зеленски и други политичари (види студија на случај 11);⁹⁸
- Дезинформации дека Русија самоволно го напуштила Советот на Европа (види студија на случај 15);
- Дезинформации против Западот како загрозувач на традиционални вредности (види студија на случај 1 и 7).

Проверувачите на факти од Вистиномер, детектираа и други главни дезинформациjsки наративи, како што се наративите за енергенс,⁹⁹ но и следниве наративи: „Украина е прокси на НАТО, а Украинците се жртва“, „Руската армија е непобедлива, досега само се загревала“, „Не НАТО туку ШОС е најсилниот воен сојуз“, „Европа – најголема колатерална жртва поради САД“, итн.¹⁰⁰

96 Оваа историска дезинформација е компатибилна со наративот за „денацификација“ и „демилитаризација“, проследен со непоткрепени обвинувања дека „за војната се виновни Украинците затоа што од превратот во 2014 година трае геноцидот врз руското население во Донбас“ (видете [Путин ја обнови главната дезинформациjsка мантра – војната ја почнала Украина, а Русија војува за мир](#), Вистиномер, 20.01.2023).

97 За наративот „Косово како оправдување и за Донбас“, види во [„Наративи за најчести \(про\)руски дезинформации поврзани со војната во Украина“](#), Вистиномер, 26.10.2022.

98 Вистиномер дава повеќе пропагандни примери насочени кон дискредитирање на претседателот на Украина, Зеленски. Видете Симона Атанасова, [ТОП 5 дезинформации за војната во Украина во 2022 година](#), Вистиномер, 26.12.2022.

99 Зоран Бојаровски, [Дезинформациите како оружје во војната за енергенс](#), Вистиномер, 04.10.2022.

100 [„Наративи за најчести \(про\)руски дезинформации поврзани со војната во Украина“](#), Вистиномер, 26.10.2022.

Емисија „Полиграф“: Студии на случаи на руски дезинформации

1) Како руската пропаганда шири дезинформации за западните демократии

На 01.10.2022, при гостување во емисијата „Право знањ“ („Право да се знае“), главната уредничка на Каналот РТ, Маргарита Симонјан, успеа да прошири 5 дезинформации за само 10 секунди: *„Дали сакаме да бидеме за 5 години како нив? Забрануваат млеко од доење. Моите деца нема да можат да ме нарекуваат „мама“ И ќе ми бидат одземени ако ме нарекуваат „мама“. И тоа навистина се случува, не е пропаганда, на многу места се случува“.*

Кои се петте дезинформации на уредничката на РТ во оваа изјава? Првата е дека западните земји, замислете, забранувале мајчино млеко! Втората неверојатна дезинформација е дека нејзините деца нема да смееле да ја нарекуваат „мама“. Трета дезинформација е дека децата ќе ѝ биле одземени ако ја нарекувале „мама“. Четвртата дезинформација е дека тоа навистина се случува, дека не било пропаганда. Петтата дезинформација е дека тоа се случува на многу места.

Но, што е вистината? Во ниту една западна земја не е забрането мајчиното млеко, ниту зборот „мама“, ниту пак децата се одземаат од мајката ако ја викаат „мама“. Никаде нема такви случаи, освен во пропагандната приказна на Симонјан, која за своите пропагандни заслуги беше одликувана лично од страна на Путин.

Токму заради способноста на Симонјан да прошири 5 дезинформации во 10 секунди, таа се најде и на листата на санкции на ЕУ, Канада и Обединетото Кралство. Симонјан е опишана како една од [„лицата на пропагандата на Кремљ“](#) и [од американскиот Стејт департамент](#).

2. Дезинформации за резултатите од наводните референдуми во Украина

Дезинформации од руски извори се ширеа во медиумите и за резултатите од наводните „референдуми“ во Украина.

Таков е примерот со текстот на порталот Puls24 од 28.09.2022 со наслов [Дури 93,11 „ЗА“ обединување на Запорожје со Русија!](#), во кој се тврди дека: „Врз основа на прелиминарните резултати, 93,11 отсто од жителите го поддржаа обединувањето на областа Запорожје со Русија, објави регионалната изборна комисија.“

И во написот на Нова Македонија [„Референдумско „за“ за приклучување кон Руската Федерација“](#), објавен на 29.09.2022, се вели дека „Првичните резултати,

според руски извори, покажуваат дека речиси 100 отсто од гласачите на четирите референдуми во Донецката и во Луганската народна република и регионите Запорожје и Херсон поддржуваат приклучување кон Русија.“

Но, овие тврдења се очигледна дезинформација. Во градот Запорожје, со над 700.000 жители, кој е административен центар и најголем град во истоимената област, воопшто не се одржа референдум! Тоа може да се види и од мапата на државната руска агенција РИА Новости, еден од главните извори на дезинформации за овие референдуми. Како што се гледа, Запорожје на 27 септември, а и денес, е под контрола на Украина.

Но, дезинформациите за резултатите од лажните референдуми беа претставени како факти, не само од македонски, туку и од светски медиуми. На пример, светската агенција Ројтерс првично објави наслов [„Big majority said to favour joining Russia in first vote results on future of occupied Ukraine regions“](#), но потоа се коригираше, со напомена дека станувало збор за гласови дадени во Русија, а не во четирите региони од Украина.

Затоа, реномирани светски аналитичари со право укажаа дека [Медиумското покривање на референдумот покажува дека медиумите се сè уште ранливи на руски дезинформации](#). И шефицата за политички прашања на ОН, [Розмари Ди Карло](#), изјави дека [таканаречените референдуми деловите на Украина контролирани од Русија „не може да се сметаат за легални“](#).

3) Дезинформации за украинскиот јазик

Дел од дезинформациите кои потекнуваат од руската пропаганда ја негираат посебноста на украинскиот народ и украинскиот јазик. Во емисијата на Инфомакс [„Тешки Муабети со Љупчо Палевски - Палчо, Мечка и Миќо - 12 епизода“](#), Палевски шири дезинформации за Украинците и нивниот јазик, префрлајќи ја врз нив вината за руската воена инвазија: „Па, ќе гинат поише, зошто, затоа што го слушаат Столтенберг, Бајден, Обама претходно, а не свои словенски комшии со кои говорат ист јазик, и имаат иста вера православна“.

Всушност, Руската федерација е таа која окупираше територии на Украина, и која убива Украинци во нивната земја. Но, Палевски во емисијата ја префрли вината на Украинците, кои одлучиле да го остварат правото на одбрана од агресорот и да побараат помош од Западот. Притоа, Палевски дезинформира дека Украинците и Русите „говорат ист јазик“. Ова не е точно. Украинскиот и рускиот јазик се два различни јазици. Украинскиот јазик денес го говорат над 40 милиони луѓе, тој е кодифициран пред околу еден век, признаен е во Обединетите нации и се изучува на многу универзитети во светот.

Интересно е тоа што токму во Паркот Жена - борец во Скопје, има биста од украинскиот писател Тарас Шевченко, кој живеел од 1814 до 1861 година, и кој бил осуден во првата половина од 19-от век затоа што творел на украински јазик.

Негацијата на украинскиот јазик и народ од страна на Русија има долга историја. И сегашната пропаганда на Путин дезинформира дека украинскиот е дијалект на рускиот јазик, односно дека станува збор за „ист јазик“. Но, граѓаните не треба да

наседнуваат на дезинформации дека Русите и Украинците говорат ист јазик. Тоа воопшто не е точно за мнозинството Украинци, чиј мајчин јазик е украинскиот.

4) Дезинформации за уништени тенкови

Два портали, без никакви докази, на почетокот на октомври тврдеа дека руската армија ги уништила украинските тенкови донирани од Македонија. На 5 октомври 2022, порталот [МКД Пресс ЕУ](#), кој често објавува проруски пропагандни содржини, објави наслов „[Вечерва Во Херсон Русите Ги Уништија Тенковите Кои Македонија Ги Донираше На Украина](#)“. Но, во текстот воопшто не се спомнуваат тенкови, туку оклопни транспортери - воени возила БТР-70.

И порталот „Фактор“ на 6.10.2022 првично објави наслов: „[Македонските донирани тенкови уништени во Херсон](#)“, кој потоа беше променет во [Македонски дониран тенк уништен во Херсон](#)“. Написот е илустриран со фотографија од тенк со македонско знаме. И во овој напис не се споменуваат тенкови, туку оклопни транспортери БТР-70: „Оштетен и уништен во близина на Херсон БТР-70. Според нашите информации, 50 од овие машини се добиени од Северна Македонија и префрлени на групата во Херсон“, пренесе „Фактор“ повикувајќи се на рускиот пропаганден канал „Милитарист“.

Но, како што соопшти Вистиномер, [нема докази дека руската армија во Херсон ги уништила токму возилата кои биле донирани од Северна Македонија](#). „[Што се однесува до оклопните транспортери БТР-70, нема никакви информации дали такви возила ѝ се доделени на Украина](#)“, заклучува Вистиномер.

Тука не запреа дезинформациите за донираните тенкови. На 22.10.2022, над 20 написи, повикувајќи се на руската агенција „РИА Новости“, тврдеа дека руската војска уништила цел украински баталјон со македонски и словенечки тенкови. На пример, порталот Мкд.мк објави содржина со наслов: [Македонски и словенечки тенкови во пламен: Русите уништиле цел украински баталјон \(ВИДЕО\)](#). Курир објави наслов: [МАКЕДОНСКИТЕ ТЕНКОВИ ВО ПЛАМЕН – руската војска уништила цел украински баталјон со тенкови кои беа донација од нашата земја! \(ВИДЕО\)](#), а Плусинфо објави наслов: [ПУТИН-СЛАВЈАНКА 1:0 Руските сили ги „стопија“ тенковите што ѝ ги испрати Македонија на Украина \(+инфо\)](#).

Два пати во три недели, се ширеа непоткрепени тврдења дека тенковите донирани на Украина се уништени. Но, дали е возможно истите тенкови да се уништени двапати?

И тврдењата за „тенкови во пламен“ и за уништен „баталјон со тенкови“ не беа поткрепени со факти. На видеото објавено од РИА Новости не се гледа ниту баталјон, ниту бригада, ниту тенкови во пламен, туку две-три уништени оклопни возила, кои не се во пламен.

Во анализата „[Како се шири руската пропаганда: По трагите на објавата на руската РИА за наводното „уништување“ на македонски тенкови во Украина](#)“, Цивилмедиа заклучува дека „најмалку што може и треба да се каже за „веста“ на РИА е дека не е верификувана од независни извори“.

Основна задача на новинарите е да ја почитуваат вистината, да објавуваат точни, проверени информации, и да ја проверуваат нивната точност колку што е

тоа можно. Со објавување на непроверени информации, како „вестите“ за двапати уништените „тенкови во пламен“, повеќе медиуми паднаа на испитот на проверка на фактите.

5) Дезинформациски наративи за „десатанизација“ и „дешејтанизација“ на Украина

[Чеченската ТВ Грозни на 25.10.2022](#) ги објави изјавите на Рамзан Кадиров дека „Навистина, таму, на Запад, сатанизмот отворено дејствува против Русија“ и дека чеченските команданти воделе џихад против „шејтани“: „...ова е Џихад! И нашите чеченски команданти решија да не се бранат, туку само да нападнаат. Уништете ги овие шејтани, каде и да се и без разлика колку добро се кријат“.

Изјавите на Кадиров беа зајакнати од руски политичари и пропагандисти. И Алексеј Павлов, помошник секретар во Рускиот национален совет на безбедноста, на 26.10.2022, како што пренесе Телма, спомнува [„Десатанизација и дешејтанизација на Украина“](#), цитирајќи го Кадиров. Овие изјави беа пренесени и од порталите [МКД](#) и [СДК](#). И други портали на 27.10.2022 го акцентираа во наслови тврдењето на Кадиров дека руските сили „водат бескомпромисна борба против сатанистите“.

И рускиот пропагандист Владимир Соловјов, на 26.10.2022 се осврна на тврдењата на Кадиров: „Синоќа Кадиров напиша: „Ова е џихад! Ова е џихад, ова е света војна! Тој е во право. Сатанизам? Тоа е навистина сатанизам. Видете, нашите момци војуваат против апсолутното зло.“ Во емисија на Соловјов, и пропагандистот Дугин се повика на Кадиров. Дугин тврдеше и дека „специјалната операција“ била „финална православна апокалиптична битка на светата Русија против антихристот“: *„Ова е света војна! Не случајно е објавена како џихад. Света војна против сатанистичкиот Запад.“*

Но, тврдењата за „десатанизација“ и „дешејтанизација“ на Украина не се засновани на факти. Агресијата во Украина не е ниту „десатанизација“, ниту „дешејтанизација“, ниту џихад или „света војна“. Факт е дека најголем дел од населението во Украина се православни христијани, а не припадници на „сатанистички“ секти. Наспроти ваквите дезинформации, стои и фактот дека агресијата на Руската федерација против Украина [беше осудена](#) со резолуција на Генералното собрание на ОН на 2.3.2022, за која гласаа 141 земја.

Приказните за „десатанизација“ на Украина се дел од пропагандната техника наречена демонизација, со која непријателот се дехуманизира и се оцрнува како демон, монструм, апсолутно или чисто зло, или како ѓаволот – сатаната. И нацистичките пропагандисти користеа демонизација кога ги уништуваа Евреите во логорите на смртта.

Што е заедничко за Кадиров и руските пропагандисти? Тие користат демонизација за поттикнување омраза кон Украинците и кон Западот, и за оправдување на агресијата и воените злосторства. Затоа ја злоупотребуваат религијата, оцрнувајќи го непријателот како „ѓавол“ или „шејтан“ и прогласувајќи ја агресијата во Украина за „света војна“ или „џихад“.

6) Дезинформации за Косово и несоодветни паралели со Украина

Руската амбасада во Северна Македонија на 6.11.2022 објави [твит](#) со мурал на кој пишува „Косовска Митровица. Косово е Србија – Крим е Русија“. Во твитот пишува: „Напомена, + Русија (знаме) = Луганск, Доњецк, Запорожје и Херсон“. Твитот потоа се прошири на социјалните мрежи, а го објавија и повеќе портали. Но, овој твит на руската амбасада не содржи факти, туку пропагандни дезинформации.

Прво, за Северна Македонија, држава во која е објавен твитот, Косово не е Србија, туку независна држава признаена пред 14 години. Косово е признаено и од повеќе од 100 членки на ОН.

Второ, за Северна Македонија Крим е дел од Украина, а не од Русија. Земјата ја поддржува суверенитетот и територијалниот интегритет на Украина, а заедно со многу други држави учествува во Кримската платформа, афирмирајќи го ставот дека „Крим е Украина“. И Претседателот на Собранието, Талат Џафери, на состанок на Кримската платформа во Киев [го потенцираше](#) „единството на меѓународната заедница во одбраната на нормите на меѓународното право, кое дефинира дека „Крим е Украина“.“

Трето, дезинформација е и дека „Русија (знаме) = Луганск, Доњецк, Запорожје и Херсон“, како што нагласува овој твит. Овие региони се дел Украина, а не од Русија, која делумно ги окупираше по воената агресија од 24 февруари 2022. Дел од овие региони воопшто не се под контрола на Русија, како што се гледа и од инфографикот на руската државна агенција РИА новости. Значаен дел од регионот Доњецк е под контрола на Украина, под чија контрола е и Запорожје, најголемиот град со над 700 илјади жители и административен центар на истоимената област.

Откако рускиот министер за одбрана Сергеј Шојгу на 10 ноември 2022 нареди повлекување на трупите од градот Херсон кој беше окупиран од почетокот на март 2022, и административниот центар на Херсонската област веќе не е под руска контрола.

И споредбите помеѓу Косово и Крим се неосновани, зашто станува збор за различни случаи. Со вакви дезинформации и неосновани споредби, Русија сака да ги продлабочи тензиите и конфликтите и да предизвика хаос и недоверба.

7) Дезинформации против Холивуд и Западот

Во видеото „[РОДИНСКИ РАЗГОВОРИ: Учесник: Зоран Јованчев](#)“, емитовано на 04.11.2022 на Фејсбук страницата на партијата „Родина“, водителката се повикува на наводна изјава на глумецот Мел Гибсон кој го критикувал Холивуд и Западот: „Исто, кажа, дали можат да бидат нормални луѓе кои што пијат крв од бебиња и кои што, не знам што, јаделе месо ли од бебиња, тој дел не го ни прочитав, тоа е страшно.“

Но, дали има таква изјава на Мел Гибсон? Повеќе светски познати проверувачи на факти одамна имаат укажано дека станува збор за фабрикувана изјава од 2017. Но, и покрај тоа, лажната изјава на Мел Гибсон циркулира со години, особено на социјалните мрежи. Проверката на факти на Ројтерс од 26 јули 2022 зборува за „[Фабрикуван цитат кој го поврзува Холивуд и жртвувањето деца лажно му се](#)

[припишува на Мел Гибсон](#)". И Вистиномер, во написот „[Нападнат, бранет или злоупотребен Мел Гибсон?](#)“ од 10.01.2021, разобличува две верзии на теоријата на заговор, објавени во [Репортер](#) и српски [Куир](#).

Оваа теоријата на заговор се уште може да се најде на македонскиот портал „Репортер“, но и на други портали. Српски Куир, пак, веќе објавил исправка [РАЗОТКРИЕНА УШТЕ ЕДНА ЗАВЕРА: На Мел Гибсон му биле припишани измислени изјави за холивудската елита која пие детска крв!](#), во која се цитира изјава на портпаролот на Гибсон дека таквите тврдења се 100% лажни.

Во минатото, слични теории на заговор користеле нацистите, со цел да ги оцрнат Евреите како крвопијци на деца. На пример, на насловната страница на пропагандното списание „Јуришник“ од мај 1934 објавена е карикатура која ги прикажува Евреите токму како крвопијци на деца.

И покрај разобличувањето на дезинформацијата за изјавата на Мел Гибсон, проруската партија „Родина“ се обиде да ја воскресне оваа теорија на заговор. И тоа го прави токму кога руските пропагандисти продолжуваат да шират дезинформации за Западот нарекувајќи го „сатанистички“.

7) Дезинформации за украинска окупација на Херсон

Неколку македонски портали известија дека украинската окупација на Херсон е во тек, повикувајќи се на неименувани медиуми. На пример, порталот Плусинфо во текст објавен на 25.10.2022, пишува: „Како што пренесуваат медиумите, украинската окупација на Херсон е во тек...“. Истата реченица може да се најде и во текстот објавен од порталот „Во Центар“.

И во емисија на ТВ каналот „Русија 1“, на 13.11.2022, рускиот пропагандист Соловјов дезинформира дека Украина била таа која окупирала руски земји: „*Нашите земји се кај непријателот. За прв пат во нашата историја по 1945, наши земји се окупирани...*“. Соловјов понатаму тврди дека требало да се ослободат „родната Херсонска област, родното Запорожје, родната Доњецка област, и мал дел од Луганск“. Но, што е вистината – кој е окупатор, а кој е ослободител?

Вистината е дека Украина нема окупирани територии на Русија, туку обратно, Руската федерација има окупирани територии на Украина. Областите што ги споменува Соловјов се територии на Украина кои беа окупирани од Руската федерација по воената агресија на 24 февруари 2022, осудена од 141 земја на ОН. Обединетите нации имаат донесено [резолуција](#) која вели дека регионите Доњецк, Херсон, Луганск и Запорожје се привремено окупирани од Русија како резултат на агресија, која ги нарушува територијалниот интегритет, суверенитет и политичката независност на Украина.

И самиот руски претседател Владимир Путин, во јануари 2003 во Киев склучи договор за руско-украинската граница со тогашниот украински претседател Леонид Кучма. Путин лично потпиша дека гореспоменатите региони се дел од Украина. На сајтот на Кремљ има информации и за [потпишувањето](#) и за [ратификувањето](#) на [слогодбата](#) помеѓу Русија и Украина за руско-украинската државна граница. Овој [меѓународен договор](#) потпишан од Путин може да се најде и [на сајтот на ОН](#).

Во рамките на договорот има и детални мапи за разграничувањето, според кои регионите Доњецк, Херсон, Луганск и Запорожје се во Украина, а не во Руската Федерација.

Сите овие факти укажуваат дека тврдењата за „украинската окупација на Херсон“ се дезинформации.

8) Дезинформации на портпаролот на Путин, Дмитри Песков: Русија не сака промена на „режимот“ во Киев и не заговара употреба на нуклеарно оружје

Портпаролот на Путин, Дмитри Песков, кој пред почетокот на воената инвазија врз Украина ги прогласи за лажни вести најавите на западните медиуми дека Русија планира инвазија, на 21.11.2022 дезинформираше дека Русија не сакала промена на режимот во Киев, што беше пренесено и во руските, и во нашите медиуми.

Но, битката за Киев и обидот да се опколи со десетици илјади руски војници, е доказ дека освојувањето на главниот град на Украина и промената на власта беше главна воено-политичка цел на Русија. И по неуспешната битка за Киев, највисоки политички претставници на Русија, како Сергеј Лавров, не криеја дека сакале да го променат режимот во Украина: *“Ние секако ќе му помогнеме на украинскиот народ да се ослободи од режимот, кој е апсолутно антинароден и антиисториски”*. По изјавите на Лавров во Каиро на 24.07.2022, беше јасно дека Русија не се откажала од целта да ја промени насилно власта во Киев.

Втората дезинформација е веста објавена од [ТАСС](#), пренесена и од медиуми во [земјава](#), според која портпаролот на Путин изјавил дека „руски претставници никогаш не зборувале за можна употреба на нуклеарни оружја“, и истакнал дека „од страна на Русија, никој никогаш не шпекулирал за прашањето“.

Но, овие изјави не ја поминуваат проверката на факти. Руските политичари јавно зборувале за употреба на нуклеарно оружје. Медведев, заменик претседателот на рускиот Совет за безбедност, повеќе пати зборуваше за употреба на нуклеарно оружје. Употреба на нуклеарно оружје јавно заговараше и чеченскиот лидер Кадиров. А и Владимир Путин, претседателот на Руската федерација, зборуваше за можна употреба на оружје за масовно уништување.

Освен тоа, и самиот Песков претходно зборувал за можна употреба на нуклеарно оружје.

Оттаму, тврдењата на Песков дека „руски претставници никогаш не зборувале за можна употреба на нуклеарни оружја“, и дека Русија не сакала промена на режимот во Киев, може да се оценат како дезинформации.

9) Руски дезинформации дека Русија не напаѓала цивили и цивилни објекти во Украина

На 24.11.2022 повеќе портали објавија тврдење на портпаролот на Путин, [Песков, дека Русија не напаѓа цивилни објекти во Украина](#). И Амбасадата на Русија истиот ден објави лажно тврдење дека „[Немаше и нема удари врз социјалните објекти](#).“ Руската Амбасада го пренесе и говорот на Постојаниот претставник на Русија во ОН, кој [тврдеше](#): „Оштетувањата на станбените згради и жртвите меѓу цивилното население навистина се случуваат по вина на украинската воздушна одбрана...“.

Ова не беше првпат руските претставници да негираат напади врз цивили и цивилни објекти. И рускиот амбасадор Баздников на 9.03.2022, во гостување на ТВ Сител ги негираше снимките кои потврдуваат такви напади: „Ние правиме се за да спречиме какви било цивилни жртви. На почетокот на *специјалната воена операција руското раководство даде јасна и недвосмислена наредба да не се напаѓаат населени места и цивилни инфраструктурни објекти. (новинарот): Ама се напаѓаат гледаме снимки*“. Како што укажа и новинарот во интервјуто, уште тогаш, јавноста беше сведок на бројни снимки, кои потврдуваа дека Русија врши напади и врз цивили и цивилни објекти во Украина.

И [ОН](#), откако започна вооружениот напад врз Украина, до 28 ноември 2022 регистрираа над 17.000 цивилни жртви и над 6.600 убиени. ОН констатираат и дека најголем дел од цивилните жртви се предизвикани од напади на цивилни објекти. На пример, на [10 октомври](#) генералниот секретар на ОН Гутереш изрази длабок шок од масовните напади на Руската федерација врз повеќе градови, кои причинија големи штети во цивилни подрачја и доведоа до смрт и повреди на десетици луѓе. И на [11.10.2022](#) ОН потврди дека дел од руските напади се врз цивили и „критична цивилна инфраструктура“ и дека се спротивни на меѓународното право.

Освен тоа, портпаролката на ОН за човекови права Рафина Шамсадани нагласи дека намерно насочување напади врз цивили и цивилни објекти, односно објекти кои не се воени цели, претставува воено злосторство“.

И претседателката на ЕК, Урсула фон дер Лејен, на 19.10.2022 истакна дека „руските напади против цивилната инфраструктура, особено електричната енергија, се воени злосторства“.

Дури и руската пропагандистка и уредничка на РТ, Маргарита Симонјан, неодамна во телевизиски настап призна дека Русија секојдневно бомбардира инфраструктура во Украина: „*Тие се подготвуваат да го заземат нашиот Крим и ние го правиме единственото што го можеме во ваква ситуација: ние бомбардираме, бомбардираме, секој ден. Бомбардираме инфраструктура.*“

Навистина, има премногу докази дека Русија секојдневно бомбардира цивилна инфраструктура. Затоа, тврдењата дека Русија не напаѓа цивили и цивилни објекти во Украина претставуваат дезинформации.

10) Руски напад со дезинформации врз Зеленски, откако беше прогласен за личност на годината од магазинот „Тајм“

На 7.12.2022 [Амбасадата на Русија во Северна Македонија](#) сподели фотографија со текст за изборот на Зеленски за „личност“ на годината од „Тајм“. Зеленски се обвинува дека „Не ги исполнува изборните ветувања за мир, Ја става својата земја под странска управа, Намерно ги провоцира соседите, Ја пролонгира западната прокси војна со Русија на сметка на сопствените граѓани“, итн.

Но, овие обвинувања не се засновани на факти и се апсурдни. Апсурдно е што Русија го обвинува Зеленски затоа што не исполнил ветување за мир, токму кога Русија изврши воена агресија врз Украина, вклучувајќи и неуспешен напад врз главниот град Киев. Апсурдно е и обвинувањето дека Зеленски ја ставал Украина под странска управа и дека „намерно ги провоцира соседите“, кога токму Русија окупира делови од соседна Украина и ги става под своја управа.

Не помалку апсурдно е и обвинувањето дека Зеленски „ја пролонгира западната прокси војна со Русија“. Токму Русија е таа што ја пролонгира воената агресија врз Украина, и тоа на сметка на сопствените граѓани – со 300.000 нови мобилизирани руски војници.

Со невините обвинувања, руската пропаганда се обидува да ја доведе под прашање визијата на TIME за „Личност на годината“. Но, заборава дека и Путин, а и други руски претседатели биле избрани за личност на годината од овој магазин.

„Тајм“ во сторијата за Зеленски како „личност на годината“ пишува: „Руската цел на почетокот на инвазијата беше да го убие или зароби Зеленски и да ја обезглави неговата влада“. Но украинскиот претседател го преживеа нападот, и сега добива награди за личност на годината, не само од Тајм, туку и од други познати медиуми.

Очигледно, Русија не ја постигна целта, па сега продолжува да го напаѓа Зеленски. Но, овие напади претставуваат дезинформации, затоа што не се засновани на факти.

11) Дезинформации за кризата во Косово

Ескалирањето на кризата во Косово беше проследено и со ширење на бројни руски дезинформации и теории на заговори. Порталот за борба против дезинформации „EU vs. Disinfo“ во последно време разоткри повеќе руски дезинформации, кои преку наводни „експерти“ ги обвинуваат НАТО, ЕУ, САД или Западот за ескалирање на кризата во Косово.

Наспроти недокажаните обвинувања, [„EU vs. Disinfo“ покажува](#) дека токму „руски претставници, медиумски и Телеграм канали, долго време се обидуваат да потпалат тензии околу Косово и Западен Балкан“. „EU vs. Disinfo“ [како пример](#) го дава и лансирањето на каналот RT Balkan на српски јазик, кој пропагандистката на Путин, Симоњан, го промовира со зборовите „Бидејќи Косово е Србија“.

Руските пропагандисти прават и лажни паралели помеѓу Косово и Украина, во обид да ја легитимираат руската инвазија. Таква паралела се прави и во рускиот [пропаганден документарец](#) „Србија: Знаци на војната“, објавен пред неколку

месеци и на [портали во земјава](#), кој [РТ](#) го прошири на повеќе јазици ширум светот. Во него, РТ промовира радикални проруски десничари, како Миша Ваџиќ од „Српска десница“, кој со маица со знакот „Z“, прави паралела меѓу „рускиот“ и „српскиот свет“: „Мојот син и други деца ќе живеат во една земја на апсолутен мир, каде што сите српски земји се собрани, значи и од Српското море, преку српска Босна, српско Косово. Како што Русија успева да го денацификува и демилитаризира рускиот свет, така и ние Србите имаме право, по пат на специјални операции, да го создадеме српскиот свет, кој ќе живее во мир и слобода“.

Но, неvistина е дека има „српско море“, како и дека „Русија успева да го денацификува и демилитаризира рускиот свет“. Руската незаконска воена инвазија врз Украина нема никаква врска со „денацификација“, ниту пак со „демилитаризација на рускиот свет“. Овие дезинформации се веќе разоткриени од проверувачите на факти. Со ваквите дезинформации се оправдуваат империјалистичките воени претензии и на Русија во Украина, и на Србија на Балканот. Како што појаснува „EU vs. Disinfo“: „Косово и Донбас се различни и не можат да се споредуваат. Во Косово, српскиот режим на Слободан Милошевиќ водеше војна со илјадници жртви и стотици илјади бегалци и раселени лица. Немаше војна во Украина пред илегалното анектирање на украинскиот полуостров Крим од страна на Русија во 2014.“

Ваџиќ на 11.12.2022 [објави](#) и видео од автомобил со руската ознака „Z“, и порака: „Вечерва се подготвени од 40 градови на Србија да тргнат стотици храбри млади кои ќе застанат во одбрана на барикадите!“

Јасно е дека дезинформациите на Ваџиќ, зајакнати и во документарецот на РТ, немаат никаква врска со „мир и слобода“, туку со потпалување на конфликт на Косово и на Балканот, токму она што настојува да го постигне пропагандата на Кремљ.

12) Дезинформација дека Русија никогаш не нападнала никого

Неколку [македонски](#) медиуми на 20 и 21 декември 2022 [објавија наслови](#) со тврдење дека „[Русија никогаш не нападнала никого](#)“, припишувајќи го на [Кремљ](#) и портпаролот [Песков](#). Во написите, се упатува на [видео](#) од ТВ Русија 1, објавено на Твитер на 20.12.2022, во кое Песков [кажува](#) дека [Русија никогаш не нападнала никого](#): „*Но, потсетуваме дека Русија низ својата историја никогаш не нападнала никого. А Русија, која преживеа толку многу војни, е последната земја во Европа која воопшто сака да зборува, дури и да го изговори зборот „војна“.*“

Меѓутоа, не станува збор за нова, туку за стара [изјава на Песков објавена на 20.02.2022, четири дена](#) пред почетокот на руската агресија врз Украина. Новите „вести“ за старата изјава на Песков не посочуваат време и контекст.

Но, и тврдењето дека „Русија низ својата историја никогаш не нападнала никого“ е историска неvistина. Руската империја водела повеќе освојувачки војни во 18-от и 19-от век, со Отоманската Империја, водела војна и со Персија, а и со неколку европски држави. Освен тоа, во 1939 година СССР изврши воена инвазија врз Полска, потоа и врз Финска, а во 1940 и врз балтичките земји, по поделбата на Европа помеѓу нацистичка Германија и СССР, согласно тајниот протокол на пактот

Рибентроп-Молотов. И по Втората светска војна, СССР изврши воена инвазија врз повеќе држави, во Унгарија во 1956 година, во Чехословачка во 1968 година, и во Авганистан во 1979 година. И пред воената инвазија врз Украина, Руската федерација воено напаѓаше други држави, како на пример Грузија во 2008 година.

Оттаму, изјавата на Песков дека „Русија низ својата историја никогаш не нападнала никого“, претставува историска невестина и дезинформација.

13) Дезинформациски напад на Руската амбасада врз претседавачот на ОБСЕ Бујар Османи

На 17.01.2023 [Амбасадата на Русија во Северна Македонија](#) на својата Фејсбук страница објави дека „Претседавачот со ОБСЕ Бујар Османи вчера во Украина спекулираше за „жртви на руската агресија“, прифаќајќи ја пропагандата на режимот во Киев.“. Нападите на руската амбасада кон актуелниот претседавач со ОБСЕ беа [објавени во повеќе македонски медиуми](#).

Како [претседавач на ОБСЕ](#), Бујар Османи [најостро ја осуди](#) „постојаната руска агресија против Украина“, но изразите „руска агресија против Украина“ и „жртви на руската агресија“ не се негови спекулации, туку изрази кои ги користат и други организации. Изразите „руската агресија против Украина“ и „агресијата на Руската федерација против Украина“ се користат и од страна на [Обединетите нации](#), и од страна на ЕУ, и од [Советот на Европа](#), и од страна на [меѓународни организации за човекови права](#), и од [страна](#) на ОБСЕ, и од [Европскиот парламент](#).

На пример, [Резолуцијата на Европскиот парламент од 6 октомври 2022](#) ја осудува „неоправданата, неиспровоцирана и нелегална војна на агресија против Украина од страна на Русија“ како и „масивните и тешки прекршувања на човековите права и воени злосторства извршени од страна на вооружените сили на Русија, нејзините помошници, и окупациските власти инсталирани од Русија во Украина“.

Притоа, кога Османи [апелира](#) дека „Човечките страдања мора да запрат“, тој се повика на јануарскиот извештај на Високиот Комесар за човекови права на ОН наведувајќи дека „документира над 18 000 жртви од почетокот на агресијата“ и укажувајќи дека „вистинскиот број на загинати или повредени лица е веројатно поголем.“

Навестина, [во извештајот на Високиот Комесар за човекови права на ОН од 16.01.2022](#) се тврди дека „Од 24 февруари 2022, кога започна вооружениот напад на Руската федерација против Украина, до 15 јануари 2023“, се документирани „18,358 цивилни жртви во земјата: 7.031 убиени и 11.327 ранети.“ Како што соопштија [повеќе медиуми](#) кои се повикаа на извештајот на ОН, „Повеќето од регистрираните цивилни смртни случаи се случиле во областите под контрола на Владата во Украина“.

Османи не е единствен политичар кој укажувал на жртвите на Руската воена агресија или инвазија врз Украина. И [генералниот секретар на ОН](#) „шест месеци по Руската инвазија на Украина на 24 февруари“ потенцираше дека „за време на овој уништувачки период, илјадници на цивили беа убиени и повредени, вклучувајќи стотици деца.“

Затоа, неосновани се нападите на Кремљ дека Османи во Украина шпекулирал „за „жртви на руската агресија“, прифаќајќи ја пропагандата на режимот во Киев“. Ваквите напади може да се оценат како дезинформации, кои ја дефокусираат јавноста од фактите за илјадниците жртви од агресијата на Руската федерација против Украина.

14) Дезинформации за Советот на Европа и ЕУ

На 17.01.2023 порталот Инфомакс објави наслов [„ПУТИН ПОДГОТВУВА СЕРИОЗЕН УДАР ЗА ЕУ! Претседателот на Русија ги раскинува сите договори со Советот на Европа!“](#). Но, во текстот на Инфомакс воопшто не се споменува ниту ЕУ, ниту пак се даваат било какви информации за некаков „сериозен удар за ЕУ“, туку се зборува само за Советот на Европа, организација во која членуваат 46 држави.

Исто така, и во овој напис, како и во другите кои ја објавија [агенциската вест на МИА](#) која се повикува на руски медиуми, се пренебрегнува фактот дека [„Руската федерација беше исклучена од Советот на Европа“](#), откако Парламентарното собрание на Советот на Европа ја осуди „агресијата на Руската федерација против Украина“.

Но, [руската пропаганда](#), како што може да се види од написот објавен на РТ на српски јазик, тврди дека „Русија го напуштила Советот на Европа набрзо по почетокот на воената операција, во март 2022“ и дека „од Москва тогаш порачаа дека оваа организација станала уште еден инструмент на антируската политика, бидејќи мнозинството од Советот го сочинуваат токму западни земји“.

Сепак, вистината е сосема поинаква, затоа што Комитетот на министри на Советот на Европа уште на 25.02.2022 ја [суспендираше Руската федерација](#), поради кршење на чл. 3 од Статутот на Советот на Европа. Дури откако на Русија и стана јасно дека ќе биде исклучена, таа самата се повлече од Советот на Европа. Токму затоа, тврдењата дека „Путин подготвува сериозен удар за ЕУ“, како и пропагандните тврдења дека Русија самоволно го напуштила Советот на Европа, претставуваат дезинформации.

iM@